

คำนำ

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นการดำเนินงานประเมินผลนโยบายเร่งด่วน นโยบายปฏิรูปและพัฒนา และนโยบายพันธกิจ ซึ่งเป็นการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก และจากกลุ่มข้าราชการ เจ้าหน้าที่ บุคลากร สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายในครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและประเมินผลจากความพึงพอใจต่อนโยบายในด้านต่าง ๆ ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ โดยศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กองตรวจและประเมินผล
สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก – ง
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. วัตถุประสงค์	๓
๓. เป้าหมายการประเมินผล.....	๓
๔. ขอบเขตและวิธีการศึกษา	๓
๕. นิยามศัพท์เฉพาะ	๔
๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๔
บทที่ ๒ ระเบียบวิธีวิจัยและประเมินผล	๕
ตอนที่ ๑ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	๕
๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๕
๒. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๕
๓. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล.....	๖
ตอนที่ ๒ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ.....	๖
๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๖
๒. เครื่องมือในการประเมินผล.....	๗
๓. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๘
ตอนที่ ๓ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาจากตัวอย่างบุคลากร.....	๘
๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	๘
๒. เครื่องมือในการประเมินผล.....	๑๐
ตอนที่ ๔ การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกับการสนทนากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ.....	๑๑
๑. การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑๑
๒. การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	๑๑
๓. การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑
บทที่ ๓ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก	๑๒
๑. นโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ.....	๑๒
๒. กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ	๑๖
๓. การบรรลุวัตถุประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์	๑๘

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ ๔ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ	๒๑
๑. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	๒๑
๒. การรับรู้เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๒๔
๓. ความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๒๗
๔. ความพึงพอใจต่อโครงการตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๓๑
บทที่ ๕ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนา	๓๔
๑. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	๓๔
๒. ความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๓๖
๓. ความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๔๐
บทที่ ๖ การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	๔๒
๑. การกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในเชิงโครงสร้าง	๔๒
๒. การดำเนินงานตามนโยบายเชิงบูรณาการหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง.....	๔๒
๓. การดำเนินงานนโยบายความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนด้านที่พึงพิงผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์	๔๓
๔. นโยบายการแก้ปัญหาของเด็กเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้วยการเสริมพลัง	๔๓
๕. การกำหนดแนวทางและความชัดเจนในการแยกขอทานและคนไร้บ้าน	๔๔
๖. การให้ความสำคัญกับมิติความหลากหลายในสังคมและความหลากหลายทางเพศ	๔๔
๗. การสร้างการยอมรับและความเท่าเทียมของผู้พิการในสังคม	๔๔
๘. การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของคน ๓ ช่วงวัย ภายในครอบครัว.....	๔๕
๙. นโยบายด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคประชาชน	๔๕
บทที่ ๗ สรุปการประเมินผล และข้อเสนอแนะ	๔๖
ตอนที่ ๑ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก.....	๔๖
ตอนที่ ๒ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ.....	๔๙
ตอนที่ ๓ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนา.....	๕๒
ตอนที่ ๔ การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ	๕๓

บทสรุปผู้บริหาร

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำปีงบประมาณ 2559 สามารถสรุปการดำเนินงานได้ 4 ตอน คือ 1) การลงพื้นที่ในระดับจังหวัดเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากตัวอย่างประชาชนทั่วประเทศ 3) การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิบัติและพัฒนาจากตัวอย่างบุคลากรของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 4) การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกับการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดนโยบายและดำเนินงานตามนโยบายในปีต่อไป โดยสามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านนโยบาย

- 1) นโยบายมีความครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
- 2) นโยบายเร่งด่วนมีความสอดคล้องกับประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
- 3) แผนเชิงปฏิบัติการส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

- 1) การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น
- 2) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีการดำเนินงานในรูปแบบของ “พี่เลี้ยง”
- 3) มีรูปแบบการปฏิบัติงานกับภาคประชาสังคมและภาคประชาชนในลักษณะ “จิตอาสา”
- 4) ส่งเสริมเทคนิคการจัดทำเอกสารเสนอขอโครงการ และกิจกรรมโดยภาคประชาชน

ความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์

- 1) สามารถตอบสนองความพึงพอใจของเครือข่ายหรือกลุ่มเป้าหมายของนโยบายได้ทุกกลุ่ม
- 2) นโยบายมีความยืดหยุ่นและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะต่อนโยบายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- ๑) การสร้างศักยภาพเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง
- ๒) การกำหนดนโยบายและงบประมาณที่สอดคล้องในระดับพื้นที่
- ๓) การดำเนินโครงการ กิจกรรม ตามนโยบายทุกด้านอย่างบูรณาการ
- ๔) การดำเนินโครงการและกิจกรรมในเชิงป้องกัน (Proactive plan)
- ๕) การพัฒนานโยบายสาธารณะภาคประชาชนระดับพื้นที่ ที่มีความสอดคล้องกับนโยบาย

ของกระทรวง

ตอนที่ 2 การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วน

- 1) ด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.84 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 2) ด้านการแก้ไขปัญหาการกระทำทารุณแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.79 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.77 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 4) ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ช่วยเหลือสังคมค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.76 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 5) ด้านการเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.74 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 6) ด้านการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.72 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 7) ด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการและผู้สูงอายุค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.70 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 8) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.65 มีความพึงพอใจระดับมาก

การรับรู้นโยบายพันธกิจของกระทรวงฯ

- 1) การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 66.30/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 20.00
- 2) การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม มีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 67.70/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 21.70
- 3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 57.50/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 26.20
- 4) การคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 55.60/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 28.40
- 5) การพัฒนาสถานภาพสตรีและความเท่าเทียมระหว่างเพศมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 57.90/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 26.30
- 6) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 50.10/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 30.80
- 7) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 49.30/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 30.60
- 8) การพัฒนาพื้นที่รองรับผู้ประสบปัญหาทางสังคมมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 45.00/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 33.90
- 9) การพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 57.70/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 25.10
- 10) การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 52.60/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 30.30
- 11) โครงการพิเศษมีการรับรู้ นโยบาย ร้อยละ 42.50/ ไม่รับรู้ ร้อยละ 40.60

ตอนที่ 3 การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนา

นโยบายปฏิรูปและพัฒนา

- 1) ด้านการพัฒนากฎหมายด้านสังคมค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.89 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 2) ด้านการพัฒนาระบบและกระบวนการทำงานค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.75มีความพึงพอใจระดับมาก

- 3) ด้านการพัฒนองค์กรค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.57 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.50 มีความพึงพอใจระดับมาก
- 5) ด้านการจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร ค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.30 มีความพึงพอใจระดับมาก

ความผูกพันต่อหน่วยงาน

- 1) พร้อมทั้งจะทำงานอย่างเต็มกำลังความ สามารถเพื่อให้กระทรวงฯ ก้าวหน้า ค่าเฉลี่ย 4.35 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 2) จะใช้ความรู้ความสามารถและทักษะเพื่อให้กระทรวงฯ ดำเนินงานให้สำเร็จค่าเฉลี่ย 4.28 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 3) ไม่ปฏิเสธที่จะช่วยเหลืองานของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ในทุกด้านค่าเฉลี่ย 4.25 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 4) พอใจที่จะทำงานล่วงเวลาแม้ว่าไม่ได้ค่าตอบแทนค่าเฉลี่ย 4.21 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบาย

- 1) การกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในเชิงโครงสร้าง
- 2) การดำเนินงานตามนโยบายเชิงบูรณาการหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง
- 3) กำหนดนโยบายความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนด้านที่พักพิงเพื่อการดำรงชีพ
- 4) นโยบายการแก้ปัญหาของเด็กเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้วยการเสริมพลัง
- 5) การกำหนดแนวทางและความชัดเจนในการแยกขอทานและคนไร้บ้าน
- 6) การให้ความสำคัญกับมิติความหลากหลายในสังคมและความหลากหลายทางเพศ
- 7) การสร้างการยอมรับและความเท่าเทียมของผู้พิการในสังคม
- 8) การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของคน 3 ช่วงวัย ภายในครอบครัว
- 9) นโยบายด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคประชาชน

ข้อเสนอแนะต่อการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย

- 1) ควรมีการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นรายโครงการว่าแต่ละโครงการสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ระดับใด
- 2) ควรมีการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยใช้การประเมินผลการดำเนินงานตามกลุ่มเป้าหมายโดยตรง

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๕๔ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรม และความเสมอภาคในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ และความมั่นคงของชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง ซึ่งการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๕๕ – พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมและคุณภาพคนจากแนวคิดของสังคมคุณภาพ (Social quality) ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในอันที่จะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน โดยสถานการณ์ของสังคมในอนาคตที่จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งโครงสร้างประชากร ผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนความคาดหวังจากประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องการกระบวนการคุ้มครองและเสริมสร้างหลักประกันในรูปแบบต่าง ๆ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างเท่าทัน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลในปี่งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเน้นนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินในด้านสังคม เรื่อง การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ ได้แก่

- การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ รวมถึงปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การทารุณกรรมต่อแรงงานข้ามชาติ การท่องเที่ยวที่เน้นบริการทางเพศและเด็ก และปัญหาคนขอทาน โดยการปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับที่จำเป็นและเพิ่มความเข้มงวดในการระงับตรวจสอบ

- การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ระบบการออมและระบบสวัสดิการชุมชนให้มีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการดูแลให้มีระบบการกักขังที่เป็นธรรมและการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ไร้โอกาส พัฒนาศักยภาพ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิจัดสวัสดิการช่วยเหลือและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุ สตรีและเด็ก

- การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีเงินหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้กำหนดนโยบายซึ่งจะดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมเพื่อให้สามารถลดความเหลื่อมล้ำของสังคม โดยกำหนดนโยบายในปี ๒๕๕๙ ดังนี้

๑. นโยบายเร่งด่วน

๑.๑ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

๑.๒ การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการและผู้สูงอายุ

- ๑.๓ การเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ
- ๑.๔ การแก้ไขปัญหาการกระทำทารุณรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว
- ๑.๕ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน
- ๑.๖ การเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการ
- ๑.๗ การป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน
- ๑.๘ การเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC ๑๓๐๐)
๒. นโยบายปฏิรูปและพัฒนา
 - ๒.๑ การพัฒนาบุคลากร
 - ๒.๒ การพัฒนาองค์กร
 - ๒.๓ การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน
 - ๒.๔ การพัฒนากฎหมายด้านสังคม
 - ๒.๕ การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร
๓. นโยบายพันธกิจ
 - ๓.๑ การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต
 - ๓.๒ การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม
 - ๓.๓ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว
 - ๓.๔ การคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน
 - ๓.๕ การพัฒนาสถานภาพสตรีและความเท่าเทียมระหว่างเพศ
 - ๓.๖ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
 - ๓.๗ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
 - ๓.๘ การพัฒนาพื้นที่รองรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม
 - ๓.๙ การพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่าย
 - ๓.๑๐ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
 - ๓.๑๑ โครงการพิเศษ

ดังนั้น ในการศึกษาเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยการประเมินผลการศึกษาตามโครงการ ระยะที่ ๒ ด้วยระเบียบวิธีการศึกษาและประเมินผลด้วยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายตามพันธกิจ และนโยบายเร่งด่วน จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นประชาชน และตามนโยบายปฏิรูปและพัฒนาจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อศึกษาร้อยละความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

๒.๒ เพื่อศึกษาระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

๒.๓ เพื่อศึกษาร้อยละความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามนโยบายปฏิรูป พัฒนา

๒.๔ เพื่อศึกษาระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามนโยบายปฏิรูป พัฒนา

๒.๕ เพื่อให้ข้อเสนอแนะจากการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ต่อการกำหนดนโยบายเร่งด่วนในปีงบประมาณ ๒๕๖๐

๓. เป้าหมายการประเมินผล

ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน มีข้อมูลประกอบการวางแผนและการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย และการบริหารจัดการในปีงบประมาณต่อไป เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายในอนาคตเกิดประสิทธิภาพ และความคุ้มค่า สูงสุด ได้แก่

๓.๑ ทราบผลการประเมินการดำเนินงานในภาพรวมตามนโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓.๒ รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จากระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของประชาชน

๓.๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๔. ขอบเขตในการประเมินผล

๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากร้อยละความพึงพอใจและระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ จากนโยบายเร่งด่วน นโยบาย ๕ ปฏิรูป พัฒนา และนโยบายตามพันธกิจ

๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เก็บข้อมูลจากความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วน และนโยบายตามพันธกิจ จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ และความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาจากเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๔.๓ ขอบเขตด้านเวลา

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ เป็นการดำเนินงานประเมินผลในรอบระยะเวลา ๓ - ๖ - ๙ และ ๑๒ เดือน

๕. นิยามศัพท์เฉพาะ

๕.๑ การประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึง การประเมินผลร้อยละความพึงพอใจ และค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานตามนโยบายพันธกิจ นโยบายเร่งด่วน และนโยบายปฏิรูปและพัฒนา

๕.๒ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ หมายถึง ระดับความพึงพอใจในของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการดำเนินงานตามนโยบายภารกิจ นโยบายเร่งด่วน และนโยบายปฏิรูปและพัฒนา ซึ่งแบ่งเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

๖. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๖.๑ เกิดการพัฒนานโยบายเร่งด่วนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสนองต่อสถานการณ์ในปัจจุบันมากที่สุด

๖.๒ สามารถปรับปรุงนโยบายปฏิรูปและพัฒนาให้ตอบสนองความต้องการของบุคลากรในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๖.๓ สามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินงานตามนโยบายได้อย่างเหมาะสม และให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน นโยบายปฏิรูปและพัฒนา และนโยบายพันธกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๒ ระเบียบวิธีวิจัยและประเมินผล

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สามารถแบ่งการวิจัยและการประเมินผลได้ ๔ ตอน คือ ๑) การลงพื้นที่ ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ๒) การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ จากตัวอย่างประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ๓) การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนา จากตัวอย่างบุคลากร ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกับการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดนโยบายและดำเนินงานในปีต่อไป

ตอนที่ ๑ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) โดยการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตามนโยบาย และความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) กลุ่มเครือข่ายในการดำเนินงาน (Network) และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ตามภูมิภาคต่าง ๆ จำนวน ๑๐ จังหวัด คือ จังหวัดลำปาง จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดตาก จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดพังงา และจังหวัดนราธิวาส จังหวัดละ ๘ - ๑๕ ราย ได้แก่ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ตัวแทนเครือข่ายการจัดสวัสดิการชุมชน ตัวแทนเครือข่ายองค์กรชุมชน ตัวแทนเครือข่ายผู้สูงอายุ ตัวแทนเครือข่ายเด็กและเยาวชน ตัวแทนเครือข่ายครอบครัว ตัวแทนเครือข่ายคนพิการ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ

๒. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อวิจัยและประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในระยะที่ ๑ โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้ข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) ในการสนทนากลุ่ม ดังนี้

๒.๑ ด้านนโยบาย

๑) การกำหนดนโยบายในด้านต่าง ๆ ได้ตรงตามความต้องการของสถานการณ์และความต้องการประชาชน

๒) มีแนวทางในการสำรวจและศึกษาความต้องการและความจำเป็นด้วยวิธีการต่าง ๆ ต่อการดำเนินนโยบายในแต่ละด้านจากกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องเสมอ

๓) มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบนโยบายในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับผิดชอบนโยบายฯ ที่ครอบคลุมในเรื่องการจัดทำนโยบาย การประกาศใช้ การส่งเสริมความรู้/ กระตุ้นให้เกิดการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การติดตามความก้าวหน้าและการรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงาน

๔) มีการประกาศใช้นโยบายมีความชัดเจนและมีกระบวนการส่งเสริมให้เกิดการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการวางแผนเพื่อผลักดันให้มีการปฏิบัติตามนโยบายซึ่งครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

๒.๒ ด้านกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

๑) มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติรองรับนโยบายครบทุกข้อ

๒) มีการจัดทำแผนดำเนินการ (Action plan) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายในแต่ละเรื่อง

๓) มีแนวทางการติดตามการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม

๒.๓ ด้านผลผลิต

๑) ผลลัพธ์จากการดำเนินงานตามนโยบาย สามารถช่วยให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

๒) ข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานตามนโยบายหรือข้อเสนอแนะต่อนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓. การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

รายการผลการประเมินเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่มโดยใช้การพรรณนาความเพื่ออธิบายผลการดำเนินงานตามนโยบาย ตามกรอบการประเมิน ดังนี้

๑) ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ นโยบายเร่งด่วน และนโยบายพันธกิจ

๒) กระบวนการ (Process) คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ

๓) ผลลัพธ์ (Output) คือ การบรรลุวัตถุประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์

๔) ข้อเสนอแนะต่อนโยบายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ตอนที่ ๒ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประเมินผลความพึงพอใจต่อนโยบายตามพันธกิจ และนโยบายเร่งด่วนของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน ๓,๐๐๐ ตัวอย่าง จากการแบ่งเขตการตรวจราชการแบบบูรณาการ จำนวน ๑๙ เขต ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตามภูมิภาค ๖ ภูมิภาค จำนวน ๙ เขตพื้นที่ และสุ่มตัวอย่างโดยการจับฉลากจังหวัดซึ่งเป็นตัวแทนเขตพื้นที่ จำนวน ๙ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร รวมเป็นจำนวน ๑๐ พื้นที่ตัวอย่าง พร้อมทั้งกำหนดโควตาตัวอย่าง (Quota sampling) จังหวัดละ ๑๕๐ ตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑ แสดงจำนวนตัวอย่างในการประเมินผลความพึงพอใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ภูมิภาค	เขตตรวจราชการ	จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง ระยะ ๖ เดือน	จำนวนตัวอย่าง ระยะ ๙ เดือน
ภาคเหนือ	เขตที่ ๑๕	เชียงใหม่	๑๕๐	๑๕๐
ภาคกลาง	เขตที่ ๑	ปทุมธานี	๑๕๐	๑๕๐
	เขตที่ ๑๗	พิษณุโลก	๑๕๐	๑๕๐
ภาคตะวันตก	เขตที่ ๔	ราชบุรี	๑๕๐	๑๕๐
ภาคตะวันออก	เขตที่ ๙	ตราด	๑๕๐	๑๕๐
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	เขตที่ ๑๑	อุดรธานี	๑๕๐	๑๕๐
	เขตที่ ๑๔	นครราชสีมา	๑๕๐	๑๕๐
ภาคใต้	เขตที่ ๖	สุราษฎร์ธานี	๑๕๐	๑๕๐
	เขตที่ ๗	ภูเก็ต	๑๕๐	๑๕๐
กรุงเทพมหานคร	-	-	๑๕๐	๑๕๐
รวมจำนวน ๓,๐๐๐ ตัวอย่าง			๑,๕๐๐	๑,๕๐๐

๒. เครื่องมือในการประเมินผล

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในครั้งนี้ เป็นการประเมินผลเชิงปริมาณด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนและนโยบายตามพันธกิจ จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นประชาชน ดังนี้

๑) ตอนที่ ๑ ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๗ ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และรายรับจากเบี้ยยังชีพ

๒) ตอนที่ ๒ การรับรู้เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๓ ข้อ ได้แก่ ทัศนคติของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พันธกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และปัญหาสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓) ตอนที่ ๓ ความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากนโยบายเร่งด่วน ๘ เรื่อง จำนวน ๒๕ ข้อ

๔) ตอนที่ ๔ ความความพึงพอใจต่อโครงการตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๑๓ ข้อ

โดยดำเนินการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล และจากผู้บริหาร นักวิชาการ จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมทั้งนำแบบสอบถามไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากกลุ่มทดสอบ จำนวน ๓๐ คน และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาช (Cronbach's Coefficient

Alpha) ไม่ต่ำกว่า ๐.๗๕ ทั้งรายข้อและโดยรวม โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้ดำเนินการเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ระหว่าง ๐.๗๕ - ๐.๘๒ เป็นข้อคำถามที่ใช้ในการประเมินผล

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยเลขคณิต โดยผู้วิจัยศึกษาได้แทนค่าคะแนนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	แทน	๕	คะแนน
พึงพอใจมาก	แทน	๔	คะแนน
เฉย ๆ / ไม่แน่ใจ	แทน	๓	คะแนน
พึงพอใจน้อย	แทน	๒	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	แทน	๑	คะแนน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	๑.๐๐-๑.๘๐	หมายถึง	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	๑.๘๑-๒.๖๐	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ย	๒.๖๑-๓.๔๐	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	๓.๔๑-๔.๒๐	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ย	๔.๒๑- ๕.๐๐	หมายถึง	มากที่สุด

ตอนที่ ๓ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาจากตัวอย่างบุคลากร

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ส่วนกลาง

จากจำนวนประชากรเจ้าหน้าที่ทุกประเภท สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในส่วนกลาง จาก ๗ หน่วยงาน มีจำนวนรวม ๙,๘๒๕ คน

ตารางที่ ๒.๒ จำนวนประชากรเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในส่วนกลาง

หน่วยงาน	ประเภทเจ้าหน้าที่			รวม
	ข้าราชการ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างประจำ	
๑) สำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง	๑,๖๐๔	๗๔๑	๑๖๕	๒,๕๑๐
๒) กรมกิจการเด็กและเยาวชน	๕๐๐	๑,๓๙๗	๔๐๐	๒,๒๙๗
๓) กรมกิจการ	๑๗๐	๑๔๐	๖๘	๓๗๘

ผู้สูงอายุ				
๔) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	๓๒๕	๒๒๘	๑๖๑	๗๑๔
๕) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	๘๑๖	๑,๔๓๑	๖๙๒	๒,๙๓๙
๖) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๒๗๖	๓๙๐	๓๒๑	๙๘๗
รวม	๓,๖๙๑	๔,๓๒๗	๑,๘๐๗	๙,๘๒๕

๒) ส่วนภูมิภาค

จากจำนวนประชากรเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในส่วนภูมิภาค จาก ๗๖ จังหวัด มีจำนวนรวม ๒,๕๑๘ คน

ตารางที่ ๒.๓ แสดงจำนวนเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในส่วนภูมิภาค

หน่วยงาน	ประเภทเจ้าหน้าที่			รวม
	ข้าราชการ	พนักงานราชการ	ลูกจ้างประจำ	
ส่วนภูมิภาค ๗๖ จังหวัด	๑,๐๓๖	๑๐๕	๓๔๑	๒,๕๑๘

ดังนั้น รวมจำนวนประชากรเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทุกประเภททั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทั้งสิ้น จำนวน ๑๒,๓๔๓ คน

สำหรับการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จากจำนวนประชากรในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๒,๓๔๓ คน เมื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างแล้ว พบว่าได้จำนวนตัวอย่าง ๓๘๗.๕๓ ตัวอย่าง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ ๙๕ ดังนั้น ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน ๔๐๐ คน ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดยแทนค่า

$$n = \frac{12,343}{1 + 12,343(0.05)^2}$$

$$n = \frac{12,343}{1 + 12,343(0.0025)}$$

$$n = \frac{12,343}{1 + 30.8575}$$

$$n = \frac{12,343}{31.8575}$$

$$n = 387.53$$

ดังนั้น ในการศึกษาคั้งนี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่น้อยที่สุดที่ควรนำมาศึกษา คือ ๔๐๐ ตัวอย่าง โดยผู้วิจัยกำหนดให้มีการเก็บข้อมูลเป็นจำนวน ๔๑๐ ตัวอย่าง โดยกำหนดการเก็บข้อมูลจากการกำหนดโควต้าจากตัวอย่างส่วนกลาง จำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง และโควต้าจากตัวอย่างในส่วนภูมิภาค จำนวน ๓๑๐ ตัวอย่าง เป็นอย่างน้อย ดังนี้

ตารางที่ ๒.๔ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

หน่วยงาน	ประชากร	ตัวอย่าง
๑. ส่วนกลาง		
๑) สำนักงานรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวง	๒,๕๑๐	๑๐๐
๒) กรมกิจการเด็กและเยาวชน	๒,๒๙๗	
๓) กรมกิจการผู้สูงอายุ	๓๗๘	
๔) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว	๗๑๔	
๕) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	๒,๙๓๙	
๖) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๙๘๗	
๒. ส่วนภูมิภาค		
จำนวน ๗๖ จังหวัด แบ่งเป็น ๖ ภูมิภาค ภูมิภาคละ ๑๗ ตัวอย่าง	๒,๕๑๘	๓๑๐
รวม	๒,๕๑๘	๔๑๐

๒. เครื่องมือในการประเมินผล

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในครั้งนี้ เป็นการประเมินผลเชิงปริมาณด้วยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามนโยบายปฏิรูปและพัฒนา จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ดังนี้

๑) ตอนที่ ๑ ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๗ ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพอายุงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานที่ปฏิบัติงาน

๒) ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จากนโยบาย ๕ ด้าน จำนวน ๒๒ ข้อ

๓) ตอนที่ ๓ ความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๑๐ ข้อ

โดยดำเนินการตรวจสอบความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผล และจากผู้บริหาร นักวิชาการ จากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พร้อมทั้งนำแบบสอบถามไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) จากกลุ่มทดสอบ จำนวน ๓๐ คน

และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาช (Cronbach's Coefficient Alpha) ไม่ต่ำกว่า ๐.๗๕ ทั้งรายข้อและโดยรวม โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้ดำเนินการเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ระหว่าง ๐.๗๘ - ๐.๘๖ เป็นข้อคำถามที่ใช้ในการประเมินผล

ตอนที่ ๔ การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกับการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๑. การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๑) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ครั้งที่ ๑ วันศุกร์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ห้องบ้านปันตน โรงแรมโลตัส ปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มเข้าร่วมระดมความคิดเห็น รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๐๐ คน

๒) การจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ครั้งที่ ๒ วันพุธที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มเข้าร่วมระดมความคิดเห็น รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๐๐ คน

๒. การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ดำเนินการสนทนากลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้ามนุษย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคนไร้บ้านและคนขอทาน ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร รวมจำนวน ๑๐ ท่าน

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ การวิเคราะห์ถึงการดำเนินงานตามนโยบายในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ในประเด็นจุดแข็งของนโยบาย จุดอ่อนของนโยบาย โอกาสของนโยบาย และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบาย

๓.๒ ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดนโยบายในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

บทที่ ๓

การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถสรุปผลการวิจัยและประเมินผลจากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ ดังนี้

๑. นโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

๑) นโยบายมีความครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากนโยบายพันธกิจมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาตามกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

โดยกลุ่มเป้าหมายของนโยบายสามารถแบ่งได้เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มผู้พิการ กลุ่มแรงงานจากการค้ามนุษย์ กลุ่มผู้ประสบปัญหาทางสังคม เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มมีหน่วยงานในระดับกรมเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้วยเช่นกันโดยมีหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบตามพันธกิจ ดังนี้

๑.๑) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

(๑) พัฒนาระบบการจัดบริการสวัสดิการสังคมและการพัฒนาสังคมที่ได้มาตรฐานครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายสอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง

(๒) ส่งเสริม สนับสนุน ภาควิชาหรือข่ายทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมและมีศักยภาพในการพัฒนาสังคม และจัดสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่

(๓) ส่งเสริมระบบการคุ้มครอง การป้องกัน การฟื้นฟู และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(๔) ส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๑.๒) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

(๑) กำหนด และพัฒนานโยบาย มาตรการ กลไก และกฎหมายด้านการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย และความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

(๒) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและประสานความร่วมมือของภาควิชาหรือข่าย

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อสตรีและความรุนแรงในครอบครัว

(๔) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

๑.๓) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๑) ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของชาติสู่การปฏิบัติอย่างบูรณาการ

(๒) พัฒนาองค์กรด้านคนพิการของประเทศให้มีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และมีความเข้มแข็งสามารถดำเนินงานอย่างมีมาตรฐาน

(๓) เสริมสร้างสังคมที่ปราศจากอุปสรรคต่อคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิและสวัสดิการ รวมถึงจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

(๔) พัฒนาการให้มีสมรรถนะสูง และทันสมัย บุคลากรเป็นมืออาชีพ

๑.๔) กรมกิจการผู้สูงอายุ

(๑) เสนอนโยบายและแผนหลัก ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

(๒) ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนามาตรการ กลไก มาตรฐาน และนวัตกรรมองค์ความรู้ การดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ และส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

(๓) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนิน งานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

(๔) บริหารจัดการ และกำกับดูแลการดำเนินงานกองทุนผู้สูงอายุ เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

(๕) พัฒนา ฝึกอบรมบุคลากรด้านผู้สูงอายุทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนทุกช่วงวัย

(๖) ติดตามผลการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการและการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

(๗) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เอื้อต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

(๘) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมกิจการผู้สูงอายุ หรือตามที่รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๑.๕) กรมกิจการเด็กและเยาวชน

คุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นพลเมืองที่มีสมรรถนะตามวัย สามารถพึ่งตนเองได้ อยู่อย่างมีความสุข ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

นอกจาก กรมทั้ง ๕ กรม ซึ่งมีลักษณะการแบ่งงานกันทำตามกลุ่มเป้าหมายแล้ว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังประกอบด้วยหน่วยงานประเภทอื่นอีก ๓ หน่วยงาน คือ (๑) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ที่มีบทบาทหน้าที่เป็นองค์กรของประชาชนที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งของสังคมจากฐานราก ด้วยพลังองค์กรชุมชนและประชาสังคม (๒) การเคหะแห่งชาติ และ (๓) สำนักงานธรรมาภิบาล

ทั้งนี้ จากการให้ความสำคัญต่อกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม จึงมีการกำหนดโครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ และมีนโยบายที่สอดคล้องกับประเด็นของกลุ่มตัวอย่างนั้น จากการลงพื้นที่ทั้ง ๑๐ จังหวัด พบว่า พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแต่ละแห่งมีการให้น้ำหนักหรือความสำคัญต่อกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกัน ซึ่งหลายแห่งมีความโดดเด่นในการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย ๒ กลุ่มเป็นหลัก คือ เด็กและเยาวชนและผู้สูงอายุ เช่น กรณีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหนึ่ง กล่าวว่า “อย่างที่เราเข้าใจว่าถ้าผมขับเคลื่อนผมคิดว่า ๑ ใน ๒ แรงบันดาลใจที่สุด คือ ผู้สูงอายุ อีกเรื่อง คือ เรื่องเด็ก ต้องการเปลี่ยนสังคมต้องเริ่มที่เด็ก” เป็นต้น

๒) นโยบายเร่งด่วนมีความสอดคล้องกับประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเป็นไปตามพันธกิจตามกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่กำหนด

ประเด็นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging) ของประเทศไทย ซึ่งจากการลงพื้นที่ พบว่า จังหวัดสิงห์บุรีมีจำนวนผู้สูงอายุสูงมากถึง ร้อยละ ๑๘ ของประชากรทั้งจังหวัด และเป็นจังหวัดที่มีผู้สูงอายุมากที่สุดในประเทศ ซึ่งทางสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทั้งนี้ กลไกหลักสำคัญประการหนึ่ง คือ การให้สมาคมผู้สูงอายุเข้ามาดูแล บูรณาการเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทางจังหวัดสิงห์บุรีได้จัดทำหลักสูตรการพัฒนาผู้สูงอายุ โดยในขณะนี้สามารถเปิดเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ รุ่นที่ ๕ นอกจากนี้ ยังได้นำแนวคิดของมูลนิธิส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ที่ให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุใน ๔ มิติ คือ เรื่องการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นผู้สูงอายุ การสร้างงานสร้างอาชีพ การปรับสถานที่ให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และสุดท้าย คือ การดูแลผู้สูงอายุระยะสุดท้าย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการลงพื้นที่ที่ ๑๐ จังหวัด นั้น ประเด็นเรื่องการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เป็นประเด็นที่ทุกพื้นที่ให้ความสำคัญ เนื่องจากมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่อาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น กรณีจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าเกิดปัญหาผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง เนื่องจากบุตรหลานมีการอพยพย้ายถิ่นฐานไปทำงานในเมืองหรือกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

ส่วนประเด็นการค้ามนุษย์ที่สหรัฐอเมริกา ได้จัดลำดับให้ประเทศไทยยังคงอยู่ใน “เทียร์ ๓” ในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in persons หรือ TIP) ปี ๒๐๑๕ โดยเทียร์ ๑ (Tier ๑) – หมายถึงประเทศหรือรัฐบาลที่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายปกป้องเหยื่อการค้ามนุษย์อย่างครบถ้วนส่วนเทียร์ ๒ (Tier ๒) หมายถึงประเทศหรือรัฐบาลที่ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำของ ทวีพีเอ ไม่ครบถ้วนแต่มีความพยายามอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานเหล่านั้น ทั้งนี้ เทียร์ ๒ บัญชีรายชื่อประเทศที่ต้องจับตามอง (Tier ๒ Watch list) หมายถึง ประเทศที่การค้ามนุษย์เพิ่มขึ้น ล้มเหลวในการแสดงหลักฐานการเพิ่มความพยายามในการต่อสู้กับการค้ามนุษย์ในปีที่ผ่านมาและถูกพิจารณาว่ากำลังพยายามอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้สามารถทำตามมาตรฐานขั้นต่ำของ ทวีพีเอ โดยสัญญาว่าจะใช้มาตรการเพิ่มเติมในอนาคตภายในปีถัดไป

สำหรับเทียร์ ๓ (Tier ๓) หมายถึง ประเทศที่ดำเนินการไม่สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามกฎหมายด้านการค้ามนุษย์ของสหรัฐอเมริกา และไม่ได้ใช้ความพยายามอย่างมีนัยสำคัญที่จะแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ซึ่งผลของการที่ประเทศไทยตกอยู่ในชั้นเทียร์ ๓ นั้นส่งผลให้ (๑) อาจสูญเสียความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในด้านต่าง ๆ ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการค้า (๒) อาจเผชิญหน้ากับการถูกสหรัฐอเมริกาตัดค้ำความช่วยเหลือจากสถาบันสำคัญระหว่างประเทศ อาทิ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) และเวิลด์ แบงก์ (หรือธนาคารโลก) (๓) อาจรวมถึงการถูกสหรัฐอเมริกาตัดค้ำรวมถึงความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชน (เอ็นจีโอ) ระหว่างประเทศ เป็นต้น

ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลใน ๑๐ จังหวัด นั้น พบว่า จังหวัดที่พบปัญหาการค้ามนุษย์มากที่สุด คือ พื้นที่จังหวัดพังงา ซึ่งสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ได้ให้ความสำคัญต่อการติดตามการค้ามนุษย์ซึ่งเป็นชาวโรฮิงญา โดยมีการร่วมมือกับหน่วยงานส่วน

ราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรเอกชนต่าง ๆ พยายามผลักดันให้แรงงานซึ่งเป็นการค้ามนุษย์ออกไปจากประเทศไทย หรือหากมีการจับกุมเพื่อรอการผลักดันออกนอกประเทศนั้น ได้มีการดำเนินการจัดหาที่พักพิงเพื่อเยียวยา และพยายามสร้างความเข้าใจต่อประเด็นการค้ามนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มที่

๓) การกำหนดนโยบายเชิงประเด็นตามกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก

สำหรับนโยบายเร่งด่วนทั้ง ๘ เรื่อง นั้น เป็นการกำหนดนโยบายในประเด็นต่าง ๆ ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ ทุกจังหวัดได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากนโยบายในแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วผลจากการเก็บข้อมูลในพื้นที่ พบว่า ในแต่ละจังหวัดมีความหนักเบาของสถานการณ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่แตกต่างกันเช่น ในกรณีจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็น ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบ และมีสมาชิกของครอบครัวส่วนหนึ่งเสียชีวิตจากการปัญหาดังกล่าว จึงพบว่ามีสตรีจำนวนหนึ่งที่ต้องตกอยู่ในสถานภาพหญิงหม้าย เนื่องจากสามีเสียชีวิตจากปัญหาความไม่สงบดังกล่าว ดังนั้น การส่งเสริมอาชีพและการสร้างขวัญกำลังใจให้กับสตรีกลุ่มนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะสตรีที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรหรือครอบครัวตามลำพัง ประกอบกับพบว่ามีเด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งที่ต้องกลายเป็นเด็กก้าพรา ลีบเนื่องมาจากผู้ปกครองเสียชีวิตทั้งพ่อและแม่จากปัญหาความไม่สงบดังกล่าวอีกด้วย ดังนั้น กลไกหนึ่งที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนราธิวาส ให้ความสำคัญในการแก้ไข ปัญหาเด็กและสตรี หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบนี้ คือ การเข้าถึงชุมชนโดยเจ้าหน้าที่เยียวยา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อาสาสมัครที่เป็นผู้เข้าไปดูแลช่วยเหลือเยียวยาประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้น หากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังต้องประสบกับปัญหาดังกล่าวอยู่ กลไกการทำงานผ่านเจ้าหน้าที่เยียวยา โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดีนั้น อาจจำเป็นต้องสนับสนุนให้กลไกนี้มีความต่อเนื่องควบคู่ไปกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกันกับด้านเด็กและเยาวชน ซึ่งตัวแทนเยาวชนเห็นว่าเยาวชนในสามจังหวัดภาคใต้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเยาวชนชายขอบ ที่ยังรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมกับเยาวชนในจังหวัดอื่น ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างกลไกในการสร้างความเท่าเทียมให้กับเยาวชนกลุ่มนี้ ที่อาจกลายเป็นความเสี่ยงของการพัฒนาหรือของปัญหาที่เกิดจากความรู้สึกไม่เท่าเทียมนี้ได้ในอนาคตหากไม่ได้รับการสร้างความเข้าใจ

ในแต่ละจังหวัดมีความพยายามนำนโยบายเร่งด่วนและนโยบายตามพันธกิจไปบูรณาการใช้กับสถานการณ์ของจังหวัดได้อย่างเหมาะสม แต่อาจประสบปัญหาในด้านงบประมาณบ้าง เนื่องจาก การปรับแผนเชิงปฏิบัติการตามนโยบายด้านต่าง ๆ นั้น สามารถทำได้สอดคล้องก็จริง แต่ในบางกรณีพบว่าไม่สามารถปรับหมวดงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของพื้นที่เนื่องด้วยข้อขัดต่อระเบียบราชการ

๔) แผนเชิงปฏิบัติการส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนและนโยบายตามพันธกิจ และกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นไปตามกรอบที่นโยบายกำหนดไว้

จากผลการศึกษา พบว่า กิจกรรมในแผนเชิงปฏิบัติการส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ถูกกำหนดขึ้นหรือระบุตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม กลุ่มเป้าหมายมีบทบาทในการเสนอแผนงานเชิงปฏิบัติการและกิจกรรมต่าง ๆ ของตนเองร่วมกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนา

สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำจังหวัด ดำเนินงานในลักษณะที่เลี้ยงที่คอยแนะนำให้คำปรึกษา ในการเขียนโครงการต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับกรอบที่ได้กำหนดไว้ เช่น กรณีพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีกิจกรรมลอยกระทงสายในแม่น้ำปิง และได้มีการจัดขบวนพาเหรดในวันลอยกระทง สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้สนับสนุนให้กลุ่มชมรมคนพิการของจังหวัด จัดขบวนพาเหรดคนพิการเข้าร่วมด้วย ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นการแสดงออกถึงความเท่าเทียมกันของคน พิการ และช่วยให้คนพิการได้ออกสู่สังคมภายนอก ด้วยการสร้างการยอมรับในตนเองและการจากรับ จากผู้อื่นด้วย

ส่วนในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ ได้นำนโยบายการคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพเด็กและ เยาวชน ไปดำเนินการจัดทำแผนเชิงปฏิบัติการในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการเยาวชนไทยหัวใจ สะอาด โครงการส่งเสริมการยกระดับศูนย์เด็กเล็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของสภาเด็กและเยาวชน โครงการวัยใสใส่ใจทำดี โครงการเสริมสร้างทักษะด้านอาชีพระยะสั้นให้เด็ก ในวัยเรียน เป็นต้น สำหรับจังหวัดอุทัยธานี ได้มีการจัดโครงการศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัด อุทัยธานี จัดกิจกรรมออกหน่วยปฏิบัติตามแผน “หน่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้ประชาชน จังหวัดอุทัยธานี” ตามโครงการสถานีสวัสดิการ ประจำปี ๒๕๕๙ ณ บ้านหนองยาง ตำบลสุขฤทัย อำเภอกันทรวิชัย โครงการและกำหนดแนวทางเพื่อคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่เข้ารับการอบรมตาม โครงการสร้างภูมิคุ้มกันแก่กลุ่มเพื่อป้องกันการถูกล่อลวงปี ๒๕๕๙ เป้าหมาย ๒๕ คน ณ ตำบลอุทัย เก่า อำเภอนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี เป็นต้น

๒. กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

๑) การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์

การนำนโยบายเร่งด่วน และนโยบายตามพันธกิจไปปฏิบัติของหน่วยงานสังกัดกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในพื้นที่จังหวัด ๑๐ แห่ง พบว่า การดำเนินงานของทุกพื้นที่ เป็นการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ เครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ เช่น สภาเด็กและเยาวชน เครือข่ายองค์กรคนพิการ ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมสตรี เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าหมายนั้น กระทรวงฯ ไม่สามารถดำเนินงานได้ อย่างโดดเดี่ยว เนื่องจากนโยบายของกระทรวงฯ ในทุกด้านจัดเป็นนโยบายในระดับมหภาค (Macro policy) และมีความเชื่อมโยงกันในทุกมิติทั้งในมิติเชิงประเด็น และมิติเชิงพื้นที่ ดังนั้น จึงจำเป็นต้อง อาศัยหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนการดำเนินงาน

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาจังหวัดพื้นที่ทั้ง ๑๐ แห่ง พบว่า กลไกหลักที่สำคัญที่สุด คือ เครือข่าย ซึ่งเป็นเครือข่ายองค์กรภาคประชาชนจากกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ซึ่งในภาพรวมแล้วเครือข่ายที่ ทำงานร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ทั้ง ๑๐ จังหวัด จัดว่ามีความ เข้มแข็งเป็นอย่างมาก แต่ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้นำเครือข่ายแต่ละกลุ่มเองด้วย จึงทำให้ แต่ละจังหวัดมีความเข้มแข็งของเครือข่ายที่แตกต่างกันออกไป เช่น จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศูนย์บริการ

คนพิการจังหวัด “ศูนย์บริการคนพิการจังหวัด” เป็นหน่วยงานที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร สิทธิประโยชน์สวัสดิการ และความช่วยเหลือที่คนพิการร้องขอ โดยคนพิการ องค์กร ชุมรม สมาคมคนพิการสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการผ่านทางศูนย์บริการคนพิการจังหวัด และศูนย์ฯ จะดำเนินการพิจารณาส่งต่อคำขอไปยังกองทุนฯ เพื่อขอรับงบประมาณ ซึ่งสามารถกู้ยืมเงินกองทุนฯ ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆ ได้ โดยให้มีการกู้ยืมเงินสำหรับประกอบอาชีพ สำหรับคนพิการทุพกรายที่ต้องการ โดยไม่มีดอกเบี้ย หรือเป็นการสนับสนุนด้านกลุ่มอาชีพ กลุ่มต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยชมรม สมาคมของคนพิการ ทั้งนี้ สมาคมชมรมต่าง ๆ จะขอเป็นโครงการสนับสนุน แล้วแต่กลุ่มหรือชมรม มีความถนัดในด้านใด ไม่ว่าจะเป็นการจักสาน หรือการเกษตร เป็นต้น ในส่วนของการทำกิจกรรม/โครงการ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนั้น ทางสมาคม ชมรมคนพิการ จะเข้ามาร่วมโครงการ โดยในช่วง ๓ ปี จะมีการร่วมกันจัดทำแผนล่วงหน้าเสนอแนวทางว่าแต่ละกลุ่มหรือแต่ละชมรมต้องการกิจกรรมอะไร มีการจัดทำแผนกิจกรรมเสนอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ซึ่งทางสำนักงานฯ จะมีการดำเนินการจัดตั้งและประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแต่ละโครงการอีกครั้งหนึ่ง

สำหรับจังหวัดลำปาง ได้มีการรวมกลุ่มของเครือข่ายทั้งกลุ่มเยาวชน ผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี กลุ่มคนพิการ รวมถึงสมาชิกต่าง ๆ ประมาณ ๑๐๔ องค์กร ที่เข้ามาร่วมกันดำเนินงาน โดยในปีที่ผ่านมาได้มีการกำหนดประเด็นสาธารณะของจังหวัดลำปาง ซึ่งมีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันในประเด็น “ท้องไม่พร้อม” ซึ่งมาจากการระดมความคิดเห็นของเครือข่ายต่าง ๆ ร่วมกัน จนกลายเป็นข้อตกลง หรือ MOU จังหวัดลำปาง นอกจากประเด็นท้องไม่พร้อมแล้วในปีที่ผ่านมาจังหวัดลำปางยังได้มีการขับเคลื่อนประเด็นผู้สูงอายุอย่างควบคู่กันด้วย ส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า มีเครือข่ายผู้สูงอายุที่เข้มแข็งเป็นอย่างดี คือ ชมรมผู้สูงอายุบ้านเปือย ตำบลเปือย อำเภอเสลภูมิอำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งก่อตั้งเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชนนี้ได้ และการดำเนินงานสนองตอบนโยบายของการเตรียมพร้อมรองรับผู้สูงวัยอย่างมีคุณภาพได้ ทั้งในเรื่องของเศรษฐกิจการสร้างรายได้ให้ผู้สูงอายุไม่เป็นภาระของลูกหลาน ด้านสุขภาพกายและจิตใจที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมศักยภาพของผู้สูงอายุ จึงมีความน่าสนใจที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ควรขยายผลให้ชุมชนอื่น ๆ ได้นำไปใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในระดับพื้นที่

นอกจากการดำเนินงานร่วมกันกับเครือข่ายกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้มแข็งดังกล่าวมาแล้วในระดับพื้นที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ต้องมีการดำเนินงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผลการศึกษาในจังหวัดพื้นที่ทั้ง ๑๐ แห่ง พบว่า การดำเนินงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งในระดับจังหวัดและระดับพื้นที่ เนื่องจากมีกฎหมายที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ทั้งในด้านงบประมาณ และในด้านการบริหารจัดการ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า มีบางพื้นที่เท่านั้นที่การดำเนินงานไม่ได้รับความร่วมมือหรืออำนวยความสะดวกเท่าที่ควร แต่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลหรือตัวผู้ปฏิบัติเท่านั้น ที่ยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน

๒) บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

จากผลการศึกษาในพื้นที่ทั้ง ๑๐ จังหวัด พบว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รับคำชมเชยและชื่นชมจากกลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายเป็นอย่างดี โดยการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงาน มีลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบของ “พี่เลี้ยง” ที่คอยให้คำแนะนำคำปรึกษาแก่ผู้นำเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ ในการเสนอขอโครงการหรือกิจกรรมที่ชมรม องค์กรเครือข่ายมีความต้องการ ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่านอกจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงาน จะดำเนินงานตามภาระงานของตนเองแล้ว ส่วนใหญ่ยังดำเนินงานอย่างมี “จิตสาธารณะ” นอกจากนี้ กลุ่มเครือข่ายส่วนใหญ่ในทุกจังหวัดพื้นที่ ๑๐ แห่ง เห็นว่าจำนวนเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาระงานและความรับผิดชอบที่มีมากขึ้น ประกอบกับยังขาดบุคลากรในพื้นที่ระดับอำเภอ บางครั้งจึงทำให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกท้องถิ่น

นอกจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในระดับพื้นที่ยังมีกลไกการปฏิบัติงาน โดยอาสาสมัครพัฒนาความมั่นคงและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นกลไกในระดับท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) เป็นโครงการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้อาสาสมัครที่มีอยู่อย่างหลากหลายใน ชุมชนและหมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เนื่องจากได้พิจารณาว่า ภารกิจด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีขอบเขตกว้างขวางเกี่ยวข้องกับประชากรทุกกลุ่ม ซึ่งในที่นี้ได้พิจารณาจากกลุ่มอาสาสมัครที่มีอยู่ในชุมชนเป็นลำดับแรก โดย อพม. มีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) นำเสนอข้อมูลสถานการณ์ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชน และผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อนำไปสู่การเฝ้าระวังหรือป้องกันและแก้ไขปัญหา (ชี้เป้า เฝ้าระวัง)

(๒) ประสานการดำเนินงานกับเครือข่ายทุกระดับ ทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา การป้องกัน แก้ไขปัญหา และการฟื้นฟูผู้ประสบภัยธรรมชาติ (เชื่อมกลุ่มเดิม - สร้างเสริมกลุ่มใหม่)

(๓) ผลักดันหรือกระตุ้นให้ชุมชนร่วมกันจัดทำแผนชุมชนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมของชุมชน (ร่วมใจทำแผนชุมชน)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด พบว่า กลไกการปฏิบัติงานของ อพม. ยังมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานในระดับไม่สูงมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับกลไกอาสาสมัครประเภทอื่น เช่น อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ที่เป็น อพม. ส่วนใหญ่นั้นเป็นอาสาสมัครที่เป็น อสม. อยู่แล้วแต่เดิม และอาจเป็นอาสาสมัครในการดำเนินงานเรื่องอื่น ๆ ไปพร้อม ๆ กัน จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของ อพม. ได้อย่างเต็มที่ ประกอบกับการปฏิบัติหน้าที่ อพม. เป็นการดำเนินงานในรูปแบบอาสาสมัครและจิตอาสา ซึ่งไม่มีค่าตอบแทนให้ผู้ปฏิบัติงาน จึงอาจทำให้ขาดปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน เช่น ค่าพาหนะในการเดินทาง ตลอดจนการขาดแรงจูงใจให้เข้ามาปฏิบัติงาน เป็นต้น ดังนั้น กลไก อพม. จึงเป็นกลไกที่ต้องอาศัยประชาชน หรือเครือข่ายผู้ที่มีจิตอาสาที่แท้จริง จึงจะให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้กลไกดังกล่าวประสบความสำเร็จ

๓) แนวปฏิบัติและเทคนิคการดำเนินงาน

(๑) รูปแบบการปฏิบัติงานกับภาคประชาสังคมและภาคประชาชน

เนื่องจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต้องอาศัยการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมกับภาคประชาสังคมและภาคประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนั้น จากผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการปฏิบัติงานจึงเกิดขึ้นในลักษณะของเครือข่ายและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนหลากหลาย และเกินกว่าความรับผิดชอบขององค์กรใดองค์กรหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามนโยบายของ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นั้น ส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายแนวนอน (Horizontal network) โดยเครือข่ายลักษณะนี้มองว่าสถานภาพของสมาชิกในเครือข่ายมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน มีลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย เช่น ในการดำเนินงานของ พมจ. และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันกับผู้นำเครือข่ายต่าง ๆ มีการดำเนินไปแลกเปลี่ยนกัลยาณมิตรภายใต้ความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

(๒) เทคนิคการจัดทำเอกสารเสนอขอโครงการ และกิจกรรมโดยภาคประชาชน

ในการดำเนินกิจกรรมระหว่างกรปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมกับภาคประชาสังคมและภาคประชาชนหรือเครือข่ายนั้น นับว่าเป็นการทำงานโดยใช้ระบบราชการเป็นโครงสร้างหลักด้านการบริหารจัดการและการจัดสรรงบประมาณ จากผลการศึกษา พบว่า เครือข่ายที่ทำงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนใหญ่ ประสบปัญหาความไม่เข้าใจในด้านเทคนิควิธีหรือระเบียบราชการที่ถูกต้อง จึงทำให้การขออนุมัติโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มาจากภาคประชาชนหรือเครือข่ายผิดแบบแผนหรือไม่เป็นไปตามระเบียบราชการ จึงทำให้เกิดความล่าช้าหากต้องแก้ไข และในบางกรณีโครงการที่เสนอขอไปอาจถูกปฏิเสธจากผู้พิจารณา ดังนั้น ควรมีการสร้างศักยภาพและความรู้ผู้นำเครือข่ายเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติต่าง ๆ ทางราชการที่สำคัญอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการเสริมสร้างศักยภาพของสมาชิกในเครือข่าย มีความจำเป็นต่อการพัฒนาเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะสามารถช่วยแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีจำนวนน้อยอยู่แล้วได้อีกหนทางหนึ่งด้วย

๓. การบรรลุวัตถุประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์

๑) การประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมินถึงผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

(๑) การดำเนินงานมีความครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการระหว่างสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในแต่ละจังหวัดร่วมกับเครือข่ายแต่ละกลุ่มที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยทุกกลุ่มเป้าหมายมีโครงการ/ กิจกรรมที่สามารถสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มในทุกพื้นที่ ๑๐ จังหวัด ซึ่งในเบื้องต้น ผลจากการศึกษาพบว่า เครือข่ายทุกเครือข่ายในทุกพื้นที่ มีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีการปรับนโยบาย จากปี ๒๕๕๘ ในเรื่อง “๗ เร่งด่วน ๔ พัฒนา ๙ พันธกิจ” ไปสู่นโยบายในปี ๒๕๕๙ ในเรื่อง “๘ เร่งด่วน ๕ พัฒนา ๑๑ พันธกิจ”

(๒) มีการกำหนดประเด็นเชิงพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันของแต่ละพื้นที่ แต่อาจยังขาดการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ในเชิงลึก เช่น ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน ทั้งนี้ อาจมีการถอดบทเรียนและนำรูปแบบการบริหารจัดการของเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพจากพื้นที่ เช่น เครือข่ายชมรมผู้สูงอายุบ้านเปือย ต.เปือย จังหวัดอำนาจเจริญ ไปปรับใช้กับพื้นที่อื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

(๓) ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามนโยบายเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเฉพาะของนโยบายแต่ละประเด็นซึ่งแยกจากกัน โดยยังขาดการบูรณาการโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถตอบสนองนโยบายในด้านต่าง ๆ ร่วมกันอย่างหลากหลาย เช่น การจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุ สตรี นั้น สามารถบูรณาการให้เกิดขึ้นร่วมกันภายใต้โครงการหรือกิจกรรมเดียวกันได้หรือไม่ อย่างไร

(๔) ความต่อเนื่องและยั่งยืนของโครงการหรือกิจกรรม ที่ตอบสนองต่อนโยบาย

๒) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๑) สามารถตอบสนองความพึงพอใจของเครือข่ายหรือกลุ่มเป้าหมายของนโยบายได้ทุกกลุ่ม โดยเครือข่ายส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อนโยบายเป็นอย่างดี แต่เห็นว่านโยบายดังกล่าวยังขาดความครอบคลุมเชิงพื้นที่ และครอบคลุมเครือข่ายทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ในทุกพื้นที่ ๑๐ จังหวัด นั้น มีเครือข่าย ชมรม ที่ขับเคลื่อนประเด็นต่าง ๆ ตามนโยบายของกระทรวง ฯ ครบทุกเครือข่ายในทุกพื้นที่ ซึ่งการทำงานของเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มจะสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับสมาชิกในเครือข่ายได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการ

(๒) ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่านโยบายมีความยืดหยุ่นและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถบูรณาการนโยบายในเชิงพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากนโยบายในปี ๒๕๕๙ นั้น มีลักษณะต่อยอด ขยายผล และมีความสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจในปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่จึงมีความเข้าใจต่อนโยบาย และกิจกรรม โครงการ ที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่จึงมีความต่อเนื่องมาจากปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ จากความต่อเนื่องของนโยบาย และความเข้าใจต่อนโยบายของผู้ปฏิบัติงาน จะช่วยส่งผลให้การดำเนินงานมีแนวโน้มในด้านประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ซึ่งผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการตามนโยบายได้อย่างยั่งยืน

บทที่ ๔

การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการวิจัยและประเมินผลจากการสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจของประชาชน ระยะที่ ๒ และระยะที่ ๓ นี้การดำเนินงานประเมินผลโดยใช้การเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการประเมินความพึงพอใจของประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน ๓,๐๐๐ คน ดังนี้

๑. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๘๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๐ รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๐ ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี จำนวน ๖๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๐ รองลงมาอายุ ระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี จำนวน ๔๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน ๑,๖๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๐ รองลงมาสมรสแล้ว จำนวน ๑,๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๐ ในด้านการศึกษานั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑,๐๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๐ รองลงมา มัธยมศึกษา/ ปวช. จำนวน ๘๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๗๐ ส่วนใหญ่เป็นนิสิต/ นักศึกษา/ นักเรียน จำนวน ๖๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๐ รองลงมาประกอบอาชีพอาชีพรับจ้างทั่วไป/ ร้านค้า/ บริษัทเอกชน จำนวน ๖๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๐ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เดือนละ ๙,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙๐ รองลงมาได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่าเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๐ โดยส่วนใหญ่ไม่เข้าข่ายหรือไม่ถึงเกณฑ์รับเบี้ยยังชีพ จำนวน ๒,๖๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๒๐ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๑๕๗	๓๘.๖๐
หญิง	๑๑๘๔	๖๑.๔๐
อายุ		
๑๕ - ๒๐ ปี	๔๖๔	๑๕.๕๐
๒๑ - ๒๕ ปี	๖๕๘	๒๑.๙๐
๒๖ - ๓๐ ปี	๔๒๗	๑๔.๖๐
๓๑ - ๓๕ ปี	๓๑๙	๑๐.๖๐
๓๖ - ๔๐ ปี	๒๘๖	๙.๕๐
๔๑ - ๔๕ ปี	๒๘๕	๙.๕๐
๔๖ - ๕๐ ปี	๒๑๙	๗.๓๐
๕๑ - ๕๕ ปี	๑๑๕	๓.๘๐
๕๖ - ๖๐ ปี	๘๔	๒.๘๐
๖๑ - ๖๕ ปี	๕๓	๑.๘๐
ตั้งแต่ ๖๕ ปี ขึ้นไป	๘๐	๒.๗๐
สถานภาพ		
โสด	๑,๖๑๐	๕๓.๗๐
สมรส	๑,๑๑๖	๓๗.๒๐
หย่าร้าง	๑๗๗	๕.๙๐
หม้าย (คู่สมรสเสียชีวิต)	๙๗	๓.๒๐
การศึกษา		
ประถมศึกษา	๔๔๗	๑๔.๙๐
มัธยมศึกษา/ ปวช.	๘๓๐	๒๗.๗๐
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตร / ปวส.	๔๑๗	๑๓.๙๐
ปริญญาตรี	๑,๐๑๙	๓๔.๐๐
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	๒๓๐	๗.๐๐
อื่นๆ	๕๗	๑.๙๐
อาชีพ		
ว่างงาน / ประกอบอาชีพไม่ได้	๑๕๙	๕.๓๐
อาชีพค้าขาย / เจ้าของกิจการ / อาชีพอิสระ	๔๗๔	๑๕.๘๐
รับจ้างทั่วไป / ร้านค้า / บริษัทเอกชน	๖๑๑	๒๐.๔๐
ข้าราชการ / บำนาญ / เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๔๕๒	๑๕.๑๐
พนักงาน / เจ้าหน้าที่ในรัฐวิสาหกิจ	๒๖๙	๙.๐๐
นิสิต / นักศึกษา / นักเรียน	๖๑๗	๒๐.๖๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกร / ทำไร่ ทำนา ทำสวน / เลี้ยงสัตว์	๓๖๔	๑๒.๑๐
อาชีพไม่แน่นอน	๕๔	๑.๘๐
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่าเดือนละ ๙,๐๐๐ บาท	๖๑๘	๒๐.๖๐
เดือนละ ๙,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๘๙๘	๒๙.๙๐
เดือนละ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๕๘๔	๑๙.๕๐
เดือนละมากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท	๓๙๔	๑๓.๑๐
ไม่มีรายได้จากการทำงาน	๕๐๖	๑๖.๙๐
รายรับจากเบี้ยยังชีพ		
ไม่เข้าข่ายหรือไม่ถึงเกณฑ์รับเบี้ยยังชีพ	๒,๖๔๕	๘๘.๒๐
รับเบี้ยยังชีพคนพิการ	๓๓	๑.๑๐
รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	๑๕๓	๕.๑๐
รับเบี้ยยังชีพคนพิการ และผู้สูงอายุ	๒๑	๐.๗๐
เงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด	๒๕	๐.๘๐
รับเบี้ยยังชีพประเภทอื่น ๆ	๑๒๓	๔.๑๐

๒. การรับรู้เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๒.๑ วิสัยทัศน์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมี การรับรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ มุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกัน จำนวน ๗๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๐

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี การรับรู้ที่ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ บริหารจัดการและบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชน จำนวน ๑,๔๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๐ รองลงมา การรับรู้ที่ไม่ถูกต้อง คือ ศักยภาพสูงเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ มีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี จำนวน ๘๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวน ร้อยละ การรับรู้เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

วิสัยทัศน์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	จำนวน	ร้อยละ
๑. บริหารจัดการและบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชน	๑,๔๓๓	๔๗.๘๐
๒. มุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกัน	๗๓๐	๒๔.๓๐
๓. ศักยภาพสูงเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ มีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี	๘๓๗	๒๗.๙๐
รวม	๓,๐๐๐	๑๐๐.๐

๒.๒ การรับรู้บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มากที่สุดใน เรื่อง การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม จำนวน ๒,๐๓๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๐ รองลงมา คือ เรื่อง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต จำนวน ๑,๙๙๐ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๓๐

ในทางตรงกันข้าม ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีการรับรู้บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มากที่สุดใน เรื่อง การพัฒนาพื้นที่รองรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม เช่น คนจน คนขอทาน คนไร้บ้าน จำนวน ๑,๐๑๗ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙๐ รองลงมา คือ เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน ๙๒๕ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๘๐ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๓

ตารางที่ ๔.๓ แสดงการรับรู้บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	รับรู้	ไม่รับรู้	ไม่แน่ใจ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
๑. การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต	๑,๙๙๐** (๖๖.๓๐)	๖๐๑ (๒๐.๐๐)	๔๐๙ (๑๓.๖๐)
๒. การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม	๒,๐๓๒* (๖๗.๗๐)	๖๕๑ (๒๑.๗๐)	๓๗๑ (๑๒.๖๐)
๓. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว	๑,๗๒๕ (๕๗.๕๐)	๗๘๗ (๒๖.๒๐)	๔๘๘ (๑๖.๓๐)
๔. การคุ้มครองและพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชน	๑,๖๖๗ (๕๕.๖๐)	๘๕๒ (๒๘.๔๐)	๔๘๑ (๑๖.๐๐)
๕. การพัฒนาสถานภาพสตรีและความเท่าเทียมระหว่างเพศ	๑,๗๓๘*** (๕๗.๙๐)	๗๙๐ (๒๖.๓๐)	๔๗๒ (๑๕.๗๐)
๖. การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ	๑,๕๐๒ (๕๐.๑๐)	๙๒๕ (๓๐.๘๐)	๕๗๓ (๑๙.๑๐)
๗. การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๑,๔๗๘ (๔๙.๓๐)	๙๑๙ (๓๐.๖๐)	๖๐๓ (๒๐.๑๐)
๘. การพัฒนาพื้นที่รองรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม เช่น คนจน คนขอทาน คนไร้บ้าน	๑,๓๕๑ (๔๕.๐๐)	๑,๐๑๗ (๓๓.๙๐)	๖๓๒ (๒๑.๑๐)
๙. การพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่าย เช่น อพม. ชมรมผู้สูงอายุ สภาเยาวชน	๑,๗๓๐ (๕๗.๗๐)	๗,๕๔ (๒๕.๑๐)	๕๑๖ (๑๗.๒๐)

๒.๓ ความคิดเห็นต่อปัญหาในสังคมไทยที่มีความสำคัญมากที่สุด

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัญหาในสังคมไทยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว จำนวน ๑,๙๕๖ คน เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒๐ รองลงมา คือ ปัญหาการค้ำมนุษย์ จำนวน ๑,๗๖๐ คน เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๗๐ ลำดับสาม คือ ปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยคนพิการ และผู้สูงอายุ จำนวน ๑,๔๕๗ คน เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๖๐ ดังแสดงในตารางที่ ๔.๔

ตารางที่ ๔.๔ แสดงจำนวน ร้อยละ ความคิดเห็นต่อปัญหาในสังคมไทยที่มีความสำคัญมากที่สุด

หน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เลือกตอบ	ไม่เลือกตอบ	ลำดับ
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
๑) ปัญหาการค้ำมนุษย์	๑,๗๖๐ (๕๘.๗๐)	๑,๒๔๐ (๔๑.๓๐)	๒
๒) ปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยคนพิการ และผู้สูงอายุ	๑,๔๕๗ (๔๘.๖๐)	๑,๕๔๓ (๕๑.๔๐)	๓
๓) ปัญหาการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ	๙๖๔ (๓๒.๑๐)	๒,๐๓๖ (๖๗.๙๐)	๕
๔) ปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว	๑,๙๕๖ (๖๕.๒๐)	๑,๐๔๔ (๓๔.๘๐)	๑
๕) ปัญหาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน	๑,๔๑๔ (๔๗.๑๐)	๑,๕๘๖ (๕๒.๙๐)	๔
๖) ปัญหาการเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการ	๕๘๒ (๑๙.๔๐)	๒,๔๑๘ (๘๐.๖๐)	๗
๗) ปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน	๗๒๙ (๒๔.๓๐)	๒,๒๗๑ (๗๕.๗๐)	๖
๘) ปัญหาอื่น ๆ	๕๕ (๑.๘๐)	๒,๙๔๕ (๙๘.๒๐)	๘

๓. ความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

1) นโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มากที่สุด เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.93) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2) นโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการและผู้สูงอายุ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการและผู้สูงอายุ มากที่สุด เรื่อง การดำเนินโครงการบ้านมั่นคงชุมชนแออัด (พอช.) บ้านเอื้ออาทร และบ้านยั่งยืน (บ้านการเคหะ) (ค่าเฉลี่ย 3.71) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3) นโยบายการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ มากที่สุด เรื่อง เสริมสร้างการดูแลผู้สูงอายุ ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่นให้สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ (ค่าเฉลี่ย 3.76) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๔) นโยบายการแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว มากที่สุด เรื่อง การประสานความร่วมมือ กำหนดแนวปฏิบัติ ในการรณรงค์ ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว เท่ากับ การจัดกิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๑) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

5) นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน มากที่สุด เรื่อง การสนับสนุนเงินอุดหนุนการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในครอบครัวที่ยากจนให้ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.79) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

6) นโยบายการเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการ

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการ มากที่สุด เรื่อง การออกบัตรประจำตัว และเบี้ยยังชีพคนพิการ (ค่าเฉลี่ย 3.78) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

7) นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน มากที่สุด เรื่อง การจัดระเบียบขอทาน ส่งเสริมแนวคิด “ให้ทานถูกวิธี ลดวิถีการขอทาน” (ค่าเฉลี่ย 3.66) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

8) นโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ช่วยเหลือสังคม

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจนโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ช่วยเหลือสังคม มากที่สุด เรื่อง การให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC ๑๓๐๐) เท่ากับ การประสานงานและการส่งต่อความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 3.76) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๔.๕ แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

นโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๑. การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์						
๑.๑ การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด	๑,๐๓๔ (๓๔.๕๐)	๑,๐๐๑ (๓๓.๔๐)	๗๔๕ (๒๔.๘๐)	๑๗๕ (๕.๘๐)	๔๕ (๑.๕๐)	๓.๙๓* (๐.๙๗)
๑.๒ การป้องกันกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็ก สตรี คนต่างด้าว ไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	๙๒๘ (๓๐.๙๐)	๑๐๔๑ (๓๔.๗๐)	๗๘๐ (๒๖.๐๐)	๑๙๖ (๖.๕๐)	๕๕ (๑.๘๐)	๓.๘๖ (๐.๙๘)
๑.๓ การคุ้มครองช่วยเหลือ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์	๗๙๓ (๒๖.๔๐)	๑,๑๔๗ (๓๘.๒๐)	๗๗๘ (๒๕.๙๐)	๒๒๘ (๗.๖๐)	๕๔ (๑.๘๐)	๓.๗๙ (๐.๙๗)
๑.๔ การบังคับใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ	๘๙๓ (๒๙.๘๐)	๑,๐๑๒ (๓๓.๗๐)	๗๘๖ (๒๖.๒๐)	๒๓๑ (๗.๗๐)	๗๘ (๒.๖๐)	๓.๘๐ (๑.๐๓)
๒. การพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการและผู้สูงอายุ						
๒.๑ การดำเนินโครงการบ้านมั่นคงชุมชนแออัด (พอช.) บ้านเอื้ออาทร และบ้านยั่งยืน (บ้านการเคหะ)	๗๔๒ (๒๔.๗๐)	๑,๐๑๙ (๓๔.๐๐)	๙๓๐ (๓๑.๐๐)	๒๕๙ (๘.๖๐)	๕๐ (๑.๗๐)	๓.๗๑* (๐.๙๘)
๒.๒ การปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมความสะอาดสำหรับคนพิการ และผู้สูงอายุ	๘๐๐ (๒๖.๗๐)	๙๑๔ (๓๐.๕๐)	๙๓๗ (๓๑.๒๐)	๒๘๔ (๙.๕๐)	๖๕ (๒.๒๐)	๓.๗๐ (๑.๐๓)

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

นโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๓. การเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ						
๓.๑ เสริมสร้างการดูแลผู้สูงอายุ ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่นให้สามารถดูแลผู้สูงอายุได้	๗๙๒ (๒๖.๔๐)	๑๐๔๘ (๓๔.๙๐)	๘๙๒ (๒๙.๗๐)	๒๑๓ (๗.๑๐)	๕๕ (๑.๘๐)	๓.๗๖* (๐.๙๗)
๓.๒ การส่งเสริมด้านอาชีพและการมีงานทำของผู้สูงอายุโดยสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ	๘๓๘ (๒๗.๙๐)	๙๓๓ (๓๑.๑๐)	๙๐๕ (๓๐.๒๐)	๒๖๒ (๘.๗๐)	๖๒ (๒.๑๐)	๓.๗๔ (๑.๐๒)
๓.๓ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่มีศักยภาพให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมโดยการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับชุมชนและสังคม	๘๔๓ (๒๘.๑๐)	๙๒๗ (๓๐.๙๐)	๘๙๓ (๒๙.๘๐)	๒๘๗ (๙.๖๐)	๕๐ (๑.๗๐)	๓.๗๔ (๑.๐๒)
๓.๔ จัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.) อำเภอละ ๑ แห่ง	๗๙๔ (๒๖.๕๐)	๘๙๓ (๒๙.๘๐)	๙๐๙ (๓๐.๓๐)	๓๒๙ (๑๑.๐๐)	๗๕ (๒.๕๐)	๓.๖๖ (๑.๐๕)
๔. การแก้ไขปัญหาการกระทำทารุณแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว						
๔.๑ การประสานความร่วมมือ กำหนดแนวปฏิบัติ ในการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว	๘๘๘ (๒๙.๖๐)	๙๘๑ (๓๒.๗๐)	๘๖๒ (๒๘.๗๐)	๒๑๖ (๗.๒๐)	๕๓ (๑.๘๐)	๓.๘๑* (๐.๙๙)
๔.๒ การจัดกิจกรรมรณรงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำทารุณแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว	๙๕๗ (๓๑.๙๐)	๘๘๐ (๒๙.๓๐)	๘๗๕ (๒๙.๒๐)	๒๓๗ (๗.๙๐)	๕๑ (๑.๗๐)	๓.๘๑* (๑.๐๒)
๔.๓ พัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำทารุณแรงในครอบครัว ๗๖ จังหวัด (โครงการ “ตำบลเข้มแข็งไร้ความรุนแรง”)	๙๐๕ (๓๐.๒๐)	๙๐๙ (๓๐.๓๐)	๙๓๐ (๓๑.๐๐)	๒๐๙ (๗.๐๐)	๔๗ (๑.๖๐)	๓.๘๐ (๐.๙๙)
๔.๔ ให้การช่วยเหลือและเยียวยาผู้ถูกกระทำทารุณแรงในครอบครัว ตลอดจนบำบัดผู้มีพฤติกรรมกระทำทารุณแรง	๘๓๙ (๒๘.๐๐)	๙๕๙ (๓๒.๐๐)	๙๓๓ (๓๑.๑๐)	๒๑๘ (๗.๓๐)	๕๑ (๑.๗๐)	๓.๗๗ (๐.๙๙)

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

นโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๕. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน						
๕.๑ การสนับสนุนเงินอุดหนุนการเลี้ยงดูเด็ก แรกเกิดในครอบครัวที่ยากจนให้ได้รับการ เลี้ยงดูที่มีคุณภาพ	๗๘๘ (๒๖.๓๐)	๑,๑๐๕ (๓๖.๘๐)	๘๒๖ (๒๗.๕๐)	๒๒๒ (๗.๔๐)	๕๙ (๒.๐๐)	๓.๗๘* (๐.๙๘)
๕.๒ ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งศูนย์เลี้ยงเด็ก ในสวนราชการและสถานประกอบการ เอกชน	๗๙๘ (๒๖.๖๐)	๑,๐๔๑ (๓๔.๗๐)	๘๗๕ (๒๙.๒๐)	๒๓๐ (๗.๗๐)	๕๖ (๑.๙๐)	๓.๗๖ (๐.๙๘)
๕.๓ ป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าที่ตั้งห้องใน วัยรุ่น โดยให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทาง เพศวัยรุ่นและครอบครัว	๘๗๔ (๒๙.๑๐)	๙๕๗ (๓๑.๙๐)	๘๕๘ (๒๘.๖๐)	๒๓๗ (๗.๙๐)	๗๔ (๒.๕๐)	๓.๗๗ (๑.๐๓)
๖. การเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการ						
๖.๑ ส่งเสริมการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ให้คนพิการ	๗๕๕ (๒๕.๒๐)	๑,๐๖๓ (๓๕.๔๐)	๘๗๐ (๒๙.๐๐)	๒๕๑ (๘.๔๐)	๖๑ (๒.๐๐)	๓.๗๓ (๐.๙๙)
๖.๒ การออกบัตรประจำตัว และเบี้ยยังชีพ คนพิการ	๘๐๙ (๒๗.๐)	๑,๐๖๒ (๓๕.๔๐)	๘๖๒ (๒๘.๗๐)	๒๒๓ (๗.๔๐)	๔๔ (๑.๕๐)	๓.๗๘* (๐.๙๗)
๖.๓ การส่งเสริมอาชีพคนพิการทั้งด้าน เงินทุน ทั้งการพัฒนาทักษะอาชีพ การจ้าง งานในสถานประกอบการ	๘๕๔ (๒๘.๕๐)	๙๒๖ (๓๐.๙๐)	๙๑๔ (๓๐.๕๐)	๒๔๗ (๘.๒๐)	๕๙ (๒.๐๐)	๓.๗๕ (๑.๐๑)
๖.๔ การยกระดับอาชีพนักดนตรีคนพิการ คนตาบอดให้มีศักดิ์ศรีและเป็นมืออาชีพ	๘๙๕ (๒๙.๘๐)	๘๕๑ (๒๘.๔๐)	๘๘๗ (๒๙.๖๐)	๒๘๘ (๙.๖๐)	๗๙ (๒.๖๐)	๓.๗๓ (๑.๐๖)
๗. การป้องกันและแก้ไขปัญหาคนไร้ที่พึ่งและคนขอทาน						
๗.๑ การจัดหาสถานที่เพื่อรองรับและฝึก อาชีพให้กับขอทานและคนไร้ที่พึ่ง เช่น “ธัญบุรีโมเดล” ที่ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี	๗๕๐ (๒๕.๐๐)	๙๔๒ (๓๑.๔๐)	๘๙๙ (๓๐.๐๐)	๓๒๔ (๑๐.๘๐)	๘๕ (๒.๘๐)	๓.๖๔ (๑.๐๕)
๗.๒ การจัดระเบียบขอทาน ส่งเสริมแนวคิด “ให้ทานถูกวิธี สดวิถีการขอทาน”	๘๐๓ (๒๖.๘๐)	๘๘๓ (๒๙.๔๐)	๙๑๖ (๓๐.๕๐)	๓๐๓ (๑๐.๑๐)	๙๕ (๓.๒๐)	๓.๖๖ (๑.๐๗)

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

นโยบายเร่งด่วนของกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๘. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน						
๘.๑ การให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC ๑๓๐๐)	๘๒๓ (๒๗.๔๐)	๑๖๐๓๑ (๓๔.๔๐)	๘๓๘ (๒๗.๙๐)	๒๓๙ (๘.๐๐)	๖๙ (๒.๓๐)	๓.๗๖* (๑.๐๑)
๘.๒ การประสานงานและการส่งต่อความ ช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวง และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	๘๓๓ (๒๙.๔๐)	๘๙๖ (๒๙.๙๐)	๙๒๖ (๓๐.๙๐)	๒๒๘ (๗.๖๐)	๖๗ (๒.๒๐)	๓.๗๖* (๑.๐๒)

๔. ความพึงพอใจต่อโครงการตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์

จากผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการตามนโยบายของกระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยโครงการที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ การ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (ค่าเฉลี่ย 3.93) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก รองลงมา
คือ การจัดที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย ซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ และผู้พิการ เท่ากับการดูแลผู้สูงอายุ
ในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.89) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ลำดับสาม คือ การรณรงค์ยุติความ
รุนแรงในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.88) ทั้งนี้ ระดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในโครงการอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย
ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน (ค่าเฉลี่ย 3.69 - 3.87)

อย่างไรก็ตาม โครงการที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ โครงการพัฒนาศักยภาพ
นักร้องและนักดนตรีตาบอดในที่สาธารณะ (โครงการจากถนนสู่ดวงดาว) (ค่าเฉลี่ย 3.69) ดังแสดงใน
ตารางที่ 4.6

ตารางที่ ๔.๖ แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจต่อโครงการตามนโยบายของกระทรวงการ
พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

โครงการตามนโยบายของกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๑. การจัดที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อย ซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ และผู้พิการ	๑,๐๗๔ (๓๕.๘๐)	๘๗๙ (๒๙.๓๐)	๗๖๑ (๒๕.๔๐)	๒๒๑ (๗.๔๐)	๖๕ (๒.๒๐)	๓.๘๙** (๑.๐๔)
๒. โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก แรกเกิด (๔๐๐ บาท)	๘๙๕ (๒๙.๘๐)	๑,๐๙๑ (๓๖.๔๐)	๗๕๖ (๒๕.๒๐)	๑๘๗ (๖.๒๐)	๗๑ (๒.๔๐)	๓.๘๕ (๐.๙๙)
๓. การส่งเสริมศักยภาพให้เด็กและเยาวชน	๘๙๖ (๒๙.๙๐)	๑,๐๘๗ (๓๖.๒๐)	๗๖๗ (๒๕.๖๐)	๑๙๙ (๖.๖๐)	๕๑ (๑.๗๐)	๓.๘๕ (๐.๙๗)
๔. โครงการจัดระเบียบคนขอทาน และคน ไร้ที่พึ่ง	๘๕๒ (๒๘.๔๐)	๙๖๔ (๓๒.๑๐)	๘๕๓ (๒๘.๔๐)	๒๕๔ (๘.๕๐)	๗๗ (๒.๖๐)	๓.๗๕ (๑.๐๓)
๕. โครงการพัฒนาศักยภาพนักร้องและนัก ดนตรีตาบอดในทิวทัศน์ (โครงการจาก ถนนสู่ดวงดาว)	๘๐๗ (๒๖.๙๐)	๙๒๓ (๓๐.๘๐)	๘๘๗ (๒๙.๖๐)	๓๐๗ (๑๐.๒๐)	๗๖ (๒.๕๐)	๓.๖๙ (๑.๐๕)
๖. การจ้างงานคนพิการในสถาน ประกอบการ	๗๙๒ (๒๖.๔๐)	๑,๐๓๑ (๓๔.๔๐)	๘๓๙ (๒๘.๐๐)	๒๕๗ (๘.๖๐)	๘๑ (๒.๗๐)	๓.๗๓ (๑.๐๒)
๗. โครงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและ บริการสำหรับคนพิการ	๙๒๑ (๓๐.๗)	๙๕๘ (๓๑.๙๐)	๘๒๕ (๒๗.๕๐)	๒๓๑ (๗.๗๐)	๖๕ (๒.๒๐)	๓.๘๑ (๑.๐๒)
๘. กองทุนผู้สูงอายุ (บริการกู้ยืมเงินทุน ประกอบอาชีพและสนับสนุนให้ความ ช่วยเหลือผู้สูงอายุ)	๙๕๑ (๓๑.๗๐)	๙๓๗ (๓๑.๒๐)	๘๑๖ (๒๗.๒๐)	๒๒๗ (๗.๖๐)	๖๙ (๒.๓๐)	๓.๘๒ (๑.๐๓)
๙. การรณรงค์ยุติความรุนแรงในครอบครัว	๙๘๒ (๓๒.๗๐)	๑,๐๐๔ (๓๓.๕๐)	๗๖๕ (๒๕.๕๐)	๑๘๒ (๖.๑๐)	๖๗ (๒.๒๐)	๓.๘๘ (๑.๐๐)
๑๐. ศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC ๑๓๐๐)	๙๑๘ (๓๐.๖๐)	๑,๐๙๕ (๓๖.๕๐)	๗๓๓ (๒๔.๔๐)	๑๙๕ (๖.๕๐)	๕๙ (๒.๐๐)	๓.๘๗ (๐.๙๘)

ตารางที่ ๔.๖ (ต่อ)

โครงการตามนโยบายของกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	เห็นด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย จำนวน (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๑๑. ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน	๙๔๐ (๓๑.๓๐)	๑,๐๑๔ (๓๓.๘๐)	๘๐๒ (๒๖.๗๐)	๑๘๕ (๖.๒๐)	๕๙ (๒.๐๐)	๓.๘๖ (๐.๙๙)
๑๒. การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน	๙๗๖ (๓๒.๕๐)	๑,๐๕๙ (๓๕.๓๐)	๗๐๘ (๒๓.๖๐)	๑๙๑ (๖.๔๐)	๖๖ (๒.๒๐)	๓.๘๙** (๑.๐๐)
๑๓. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้า มนุษย์	๑,๑๑๐ (๓๗.๐๐)	๙๒๑ (๓๐.๗๐)	๖๙๗ (๒๓.๒๐)	๑๙๘ (๖.๖๐)	๗๔ (๒.๕๐)	๓.๙๓* (๑.๐๔)

บทที่ ๕ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนา

การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สามารถสรุปผลการวิจัยและประเมินผลจากการสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนา จากตัวอย่างบุคลากร จำนวน ๔๑๐ คน ดังนี้

๑. ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๓๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘๐ รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน ๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๐ โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง ๕๑ - ๕๕ ปี จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ รองลงมามีอายุระหว่าง ๔๑ - ๔๕ ปี จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ การศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๐ รองลงมา การศึกษาปริญญาโท จำนวน ๑๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๐ คน โดยส่วนใหญ่มีอายุงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๐ รองลงมา มีอายุงาน ระหว่าง ๓-๔ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า ๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๐ รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๐ และในการศึกษาค้างนี้ เป็นการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค จำนวน ๓๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๐ และจากเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔ ดังแสดงในตารางที่ ๕.๑

ตารางที่ ๕.๑ แสดงจำนวน ร้อยละ ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๙๑	๒๒.๒๐
หญิง	๓๑๙	๗๗.๘๐
อายุ		
๑๕ - ๒๐ ปี	๐	๐.๐๐
๒๑ - ๒๕ ปี	๓	๐.๗๐
๒๖ - ๓๐ ปี	๓๔	๘.๓๐
๓๑ - ๓๕ ปี	๕๐	๑๒.๒๐
๓๖ - ๔๐ ปี	๕๓	๑๒.๙๐
๔๑ - ๔๕ ปี	๖๗	๑๖.๓๐
๔๖ - ๕๐ ปี	๖๖	๑๖.๑๐
๕๑ - ๕๕ ปี	๘๒	๒๐.๐๐
๕๖ - ๖๐ ปี	๕๕	๑๓.๔๐
การศึกษา		
ประถมศึกษา	๐	๐.๐๐
มัธยมศึกษา/ ปวช.	๕	๐.๕๐
อนุปริญญา / ประกาศนียบัตร / ปวส.	๒๒๐	๑.๒๐
ปริญญาตรี	๑๘๒	๕๓.๗๐
สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป	๑๘๓	๔๔.๔๐
อื่นๆ	๐	๐.๒๐
อายุงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์		
อายุงานน้อยกว่า ๑ ปี	๒	๐.๕๐
อายุงาน ๑ - ๒ ปี	๑๙	๔.๖๐
อายุงาน ๓ - ๔ ปี	๓๒	๗.๘๐
อายุงาน ๕ - ๖ ปี	๒๘	๖.๘๐
อายุงาน ๗ - ๘ ปี	๒๙	๗.๑๐
อายุงาน ๙ - ๑๐ ปี	๒๐	๔.๙๐
อายุงานตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป	๒๘๐	๖๘.๓๐
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
เดือนละ ๙,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๑๕	๓.๗๐
เดือนละ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๔๗	๑๑.๕๐
เดือนละ ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๖๗	๑๖.๓๐
เดือนละมากกว่า ๒๕,๐๐๐ บาท	๒๘๑	๖๘.๕๐

๒. ความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากผลการศึกษา พบว่า นโยบายปฏิรูปและพัฒนาของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจดังต่อไปนี้

๒.๑ ด้านการพัฒนาบุคลากร การดำเนินงาน เรื่อง การพัฒนาศักยภาพโดยกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาสมรรถนะและทักษะเฉพาะทาง เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเป็นมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๓) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒.๒ ด้านการพัฒนางานองค์กร แนวทางการดำเนินงาน เรื่อง ยกกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานในพื้นที่ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒.๓ ด้านการพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน การดำเนินงาน เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติการข่าวสาร โดยให้มีการบูรณาการข้อมูลข่าวสารในกระทรวงฯ เพื่อการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นของประชาชน *เท่ากันกับ* เรื่อง การบริหารงบประมาณของแต่ละหน่วยงานมีความคุ้มค่า โปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒.๔ ด้านการพัฒนากฎหมายด้านสังคม การดำเนินงาน เรื่อง การผลักดันและจัดทำร่างกฎหมายด้านสังคมในประเด็นต่าง ๆ เช่น พรบ. ควบคุมการขอทาน พรบ. คุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒.๕ ด้านการจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร การดำเนินงาน เรื่อง การสนับสนุนให้บุคลากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๕) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ สำหรับการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด คือ เรื่อง การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากรเพื่อการปฏิบัติราชการ เช่น ที่อยู่อาศัย บ้านพักรับรอง ห้องพยาบาล การจัดรถรับ-ส่ง สถานที่ออกกำลังกาย จำหน่ายสินค้าราคาถูก ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย ๓.๒๑) และรองลงมา คือ เรื่อง ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานอย่างถูกต้อง เท่าเทียม และเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย ๓.๒๘) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ ๕.๒

ตารางที่ ๕.๒ แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาของกระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

นโยบายปฏิรูปและพัฒนาของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์	พึงพอใจ มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	พึงพอใจ มาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอ ใจมาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอใจ มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๑. การพัฒนาบุคลากร							
๑.๑ การพัฒนาศักยภาพโดยกำหนด หลักสูตรในการพัฒนาสมรรถนะและ ทักษะเฉพาะทาง เพื่อเพิ่มความ เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเป็นมืออาชีพ	๖๐ (๑๔.๕๐)	๑๘๑ (๔๑.๑๐)	๑๓๖ (๓๓.๒๐)	๒๔ (๕.๙๐)	๙ (๒.๒๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๖๓* (๐.๘๘)
๑.๒ การกำหนดแผนการเตรียมบุคลากร เพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง ในระดับบริหาร	๔๘ (๑๑.๗๐)	๑๕๓ (๓๗.๓๐)	๑๔๔ (๓๕.๑๐)	๔๘ (๑๑.๗๐)	๑๖ (๓.๙๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๔๒ (๑.๐๑)
๑.๓ ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความ เข้าใจ และพัฒนาความสามารถในการ ใช้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี	๕๙ (๑๔.๕๐)	๑๓๘ (๓๓.๗๐)	๑๔๐ (๓๕.๑๐)	๕๘ (๑๔.๑๐)	๑๔ (๓.๕๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๔๒ (๑.๐๔)
๑.๔ การเชิญนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสังคมมาให้ความรู้และถ่ายทอด ประสบการณ์	๕๐ (๑.๒๐)	๑๗๒ (๔๒.๐๐)	๑๔๑ (๓๕.๕๐)	๔๑ (๑๐.๐๐)	๕ (๑.๒๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๕๕ (๐.๙๑)
๒. การพัฒนาองค์กร							
๒.๑ การเร่งรัดการจัดโครงสร้างองค์กร โดยจัดทำอนุบัญญัติรองรับพระราช บัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรม	๖๗ (๑๖.๓๐)	๑๕๘ (๓๘.๕๐)	๑๔๑ (๓๕.๕๐)	๓๗ (๙.๐๐)	๗ (๑.๗๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๕๘ (๐.๙๒)
๒.๒ ยกระดับขีดความสามารถของ หน่วยงานในพื้นที่ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้	๖๓ (๑๕.๕๐)	๑๘๑ (๔๔.๑๐)	๑๒๗ (๓๑.๐๐)	๒๘ (๖.๘๐)	๑๑ (๒.๗๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๖๒* (๐.๙๑)
๒.๓ พัฒนาอาคารสถานที่ บ้าย สัญลักษณ์ ยานพาหนะ และระบบ เครื่องมือปฏิบัติการ ให้ทันสมัย มีความ เป็นสากล มีมาตรฐาน	๕๔ (๑๓.๒๐)	๑๖๕ (๔๐.๒๐)	๑๓๒ (๓๒.๒๐)	๔๕ (๑๑.๐๐)	๑๒ (๒.๙๐)	๒ (๐.๕๐)	๓.๕๒ (๑.๐๒)

ตารางที่ ๕.๒ (ต่อ)

นโยบายปฏิรูปและพัฒนาของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์	พึงพอใจ มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	พึงพอใจ มาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอ ใจมาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอ ใจมากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๓. การพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน							
๓.๑ ยกระดับขีดความสามารถศูนย์ ปฏิบัติการ (War room) ให้มีฐานข้อมูล ครบถ้วนและมีความพร้อมในการแก้ไข สถานการณ์ทางสังคม	๘๒ (๒๐.๐๐)	๑๙๒ (๔๖.๘๐)	๑๐๗ (๒๖.๑๐)	๒๔ (๕.๙๐)	๕ (๑.๒๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๗๘ (๐.๘๗)
๓.๒ การพัฒนาระบบฐานข้อมูล แผนที่ ทางสังคม โดยให้มีการเชื่อมโยงทั้ง หน่วยงานภายในและภายนอก	๖๕ (๑๕.๙๐)	๑๗๒ (๔๒.๐๐)	๑๑๗ (๒๘.๕๐)	๔๕ (๑๑.๐๐)	๑๐ (๒.๔๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๕๙ (๐.๙๙)
๓.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการประชา สัมพันธ์ และการปฏิบัติการข่าวสาร โดยให้มีการบูรณาการข้อมูลข่าวสารใน กระทรวงฯ เพื่อการสร้างการรับรู้ ความ เข้าใจ และความเชื่อมั่นของประชาชน	๗๖ (๑๘.๕๐)	๒๐๖ (๕๐.๒๐)	๑๐๐ (๒๔.๔๐)	๒๓ (๕.๖๐)	๔ (๑.๐๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๘๑* (๐.๘๗)
๓.๔ การบริหารงบประมาณของแต่ละ หน่วยงานมีความคุ้มค่า โปร่งใส ตาม หลักธรรมาภิบาล	๘๑ (๑๙.๘๐)	๑๙๘ (๔๘.๓๐)	๑๑๑ (๒๗.๑๐)	๑๖ (๓.๙๐)	๔ (๑.๐๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๘๑* (๐.๘๒)
๓.๕ กำหนดแผนปฏิบัติการที่สามารถ เชื่อมโยงและบูรณาการ กับหน่วยงาน ภายในและภายนอกกระทรวง	๖๕ (๑๕.๙๐)	๒๑๓ (๕๒.๐๐)	๑๐๔ (๒๕.๔๐)	๒๑ (๕.๑๐)	๖ (๑.๕๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๗๗ (๐.๘๗)
๓.๖ การพัฒนาระบบงานในรูปแบบการ ทำงานเป็นทีม และการบูรณาการกับ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีการใช้ ทรัพยากรร่วมกัน	๗๘ (๑๙.๕๐)	๑๙๕ (๔๗.๖๐)	๑๐๑ (๒๔.๖๐)	๓๒ (๗.๘๐)	๒ (๐.๕๐)	๒ (๐.๕๐)	๓.๗๙ (๐.๙๓)
๓.๗ การพัฒนาขีดความสามารถ บุคลากรให้มีความพร้อมในการติดตาม และบริหารสถานการณ์	๗๑ (๑๗.๓๐)	๑๙๒ (๔๖.๘๐)	๑๑๒ (๒๗.๓๐)	๓๓ (๘.๐๐)	๒ (๐.๕๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๗๒ (๐.๘๕)
๓.๘ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสาร สนเทศ และจัดทำคู่มือเพื่อพัฒนาระบบ การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	๙๔ (๒๒.๙๐)	๑๗๑ (๔๑.๗๐)	๑๐๙ (๒๖.๖๐)	๓๔ (๘.๓๐)	๑ (๐.๒๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๘๐ (๐.๙๓)

ตารางที่ ๕.๒ (ต่อ)

นโยบายปฏิรูปและพัฒนาของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์	พึงพอใจ มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	พึงพอใจ มาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอ ใจมาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอใจ มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๔. การพัฒนากฎหมายด้านสังคม							
๔.๑ การผลักดันและจัดทำร่างกฎหมาย ด้านสังคมในประเด็นต่าง ๆ เช่น พรบ. ควบคุมการขอทาน พรบ.คุ้มครอง สวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว	๘๔ (๒๐.๕๐)	๒๔๕ (๕๙.๘๐)	๖๘ (๑๖.๖๐)	๗ (๑.๗๐)	๓ (๐.๗๐)	๓ (๐.๗๐)	๔.๐๑* (๐.๘๓)
๔.๒ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย	๗๗ (๑๘.๘๐)	๒๐๕ (๕๐.๐๐)	๑๐๖ (๒๕.๙๐)	๒๐ (๔.๙๐)	๒ (๐.๕๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๘๑ (๐.๘๐)
๔.๓ การตรวจสอบและติดตามการ บังคับใช้กฎหมาย ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙	๘๕ (๒๐.๗๐)	๒๐๘ (๕๐.๗๐)	๙๖ (๒๓.๔๐)	๑๕ (๓.๗๐)	๖ (๑.๕๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๘๕ (๐.๘๓)
๕. การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร							
๕.๑ การสนับสนุนให้บุคลากรมีที่อยู่ อาศัยเป็นของตนเอง	๘๗ (๒๑.๒๐)	๑๐๙ (๒๖.๖๐)	๑๒๘ (๓๑.๒๐)	๕๔ (๑๓.๒๐)	๓๐ (๗.๓๐)	๒ (๐.๕๐)	๓.๔๔* (๑.๒๓)
๕.๒ การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร เพื่อการปฏิบัติราชการ เช่น ที่อยู่อาศัย บ้านพักรับรอง ห้องพยาบาล การจัดรถ รับ-ส่ง สถานที่ออกกำลังกาย จำหน่าย สินค้าราคาถูก ความปลอดภัยในการ ทำงาน เป็นต้น	๗๙ (๑๙.๓๐)	๘๙ (๒๑.๗๐)	๑๒๑ (๒๙.๕๐)	๗๖ (๑๘.๕๐)	๔๔ (๑๐.๗๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๒๑ (๑.๒๘)
๕.๓ การสร้างขวัญและกำลังใจให้ บุคลากรที่มีผลงานโดดเด่น เช่น การศึกษา อบรม และดูงานทั้งในและ ต่างประเทศ	๘๐ (๑๙.๕๐)	๑๐๑ (๒๔.๖๐)	๑๒๓ (๓๐.๐๐)	๗๔ (๑๘.๐๐)	๓๒ (๗.๘๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๓๐ (๑.๑๙)
๕.๔ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การทำงานอย่างถูกต้อง เท่าเทียม และ เหมาะสม	๗๓ (๑๗.๘๐)	๑๐๔ (๒๕.๔๐)	๑๓๙ (๓๓.๙๐)	๕๔ (๑๓.๒๐)	๔๐ (๙.๘๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๒๘ (๑.๑๘)

๓. ความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

จากผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยเห็นว่าพร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ จะใช้ความรู้ความสามารถและทักษะ เพื่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ดำเนินงานให้สำเร็จ (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๘) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้ สำหรับความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง เห็นว่าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีความทัดเทียมกับองค์กรอื่นในระดับเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๐) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ เรื่อง เชื่อมั่นและยอมรับนโยบายและการบริหารงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๖) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ ๕.๓ แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ความผูกพันต่อหน่วยงาน	พึงพอใจมากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	พึงพอใจมาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอใจมาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอใจมากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ ตอบ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๑. ท่านเห็นว่าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีความทัดเทียมกับองค์กรอื่นในระดับเดียวกัน	๗๗ (๑๘.๘๐)	๑๘๐ (๔๓.๙๐)	๑๑๕ (๒๘.๐๐)	๓๓ (๘.๐๐)	๕ (๑.๒๐)	๐ (๐.๐๐)	๓.๗๐ (๐.๙๐)
๒. ท่านเชื่อมั่นและยอมรับนโยบายและการบริหารงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ	๘๑ (๑๙.๘๐)	๒๑๓ (๕๒.๐๐)	๙๓ (๒๒.๗๐)	๑๖ (๓.๙๐)	๖ (๑.๕๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๘๖ (๐.๘๖)
๓. ท่านจะชี้แจง กล่าวแก้ไขทันที เมื่อได้ยินการพูดถึงหน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ในทางเสื่อมเสีย	๑๓๐ (๓๑.๗๐)	๒๐๘ (๕๐.๗๐)	๖๕ (๑๕.๙๐)	๖ (๑.๕๐)	๑ (๐.๒๐)	๐ (๐.๐๐)	๔.๑๒ (๐.๗๓)
๔. กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีส่วนในการสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานของท่าน	๑๐๑ (๒๔.๖๐)	๑๙๗ (๔๘.๐๐)	๙๐ (๒๒.๐๐)	๑๒ (๒.๙๐)	๙ (๒.๒๐)	๑ (๐.๒๐)	๓.๙๑ (๐.๙๑)
๕. ท่านจะใช้ความรู้ความสามารถและทักษะเพื่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ดำเนินงานให้สำเร็จ	๑๖๐ (๓๙.๐๐)	๒๐๔ (๔๙.๘๐)	๓๙ (๙.๕๐)	๒ (๐.๕๐)	๓ (๐.๗๐)	๒ (๐.๕๐)	๔.๒๘* (๐.๗๘)

ตารางที่ ๕.๓ (ต่อ)

ความผูกพันต่อหน่วยงาน	พึงพอใจมากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	พึงพอใจมาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอใจมาก จำนวน (ร้อยละ)	ไม่พึงพอใจมากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	ไม่ตอบ จำนวน (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (S.D.)
๖. ท่านพร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อให้กระทรวงการพัฒนาศักยภาพ ก้าวหน้า	๑๘๔ (๔๔.๙๐)	๑๙๔ (๔๗.๓๐)	๒๙ (๗.๑๐)	๑ (๐.๒๐)	๒ (๐.๕๐)	๐ (๐.๐๐)	๔.๓๕* (๐.๖๖)
๗. ท่านพอใจที่จะทำงานล่วงเวลาแม้ว่าไม่ได้ค่าตอบแทน	๑๖๐ (๓๙.๐๐)	๑๙๐ (๔๖.๓๐)	๕๒ (๑๒.๗๐)	๔ (๑.๐๐)	๔ (๑.๐๐)	๐ (๐.๐๐)	๔.๒๑ (๐.๗๗)
๘. ท่านไม่เคยปฏิเสธที่จะช่วยเหลืองานของกระทรวงการพัฒนาศักยภาพ ในทุกด้าน	๑๖๐ (๓๙.๐๐)	๑๙๘ (๔๘.๓๐)	๓๙ (๙.๕๐)	๗ (๑.๗๐)	๔ (๑.๐๐)	๒ (๐.๕๐)	๔.๒๕ (๐.๘๓)
๙. ท่านจะปฏิบัติงานในหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพ จนกว่าจะเกษียณอายุราชการ	๑๔๗ (๓๕.๙๐)	๑๕๘ (๓๘.๕๐)	๖๙ (๑๖.๘๐)	๑๕ (๓.๗๐)	๑๙ (๔.๖๐)	๒ (๐.๕๐)	๔.๐๐ (๑.๑๐)
๑๐. ท่านตัดสินใจถูกแล้วที่ได้มาทำงานที่หน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาศักยภาพ	๑๕๐ (๓๖.๖๐)	๑๗๔ (๔๒.๔๐)	๖๘ (๑๖.๖๐)	๑๕ (๓.๗๐)	๓ (๐.๗๐)	๐ (๐.๐๐)	๔.๑๐ (๐.๘๕)

บทที่ ๒

การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

การจัดประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๒ ครั้ง รวมผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น จำนวน ๒๐๐ คน และดำเนินการสนทนากลุ่มย่อยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและเยาวชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้ามนุษย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านคนไร้บ้านและคนขอทาน ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้พิการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสาร รวมจำนวน ๑๐ ท่าน สามารถสรุปข้อเสนอแนะต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบาย ได้ดังนี้

๑. การกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในเชิงโครงสร้าง

นโยบายฉบับนี้มุ่งทำงานเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยในภาพรวมของนโยบายฉบับนี้ยังไม่ได้มุ่งเน้นหรือมีการพูดถึงการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้าง มีการให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาในระดับปัจเจก (ระดับบุคคล ระดับกรณี รายประเด็น) ที่ไม่มีความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ เช่น ปัญหาค้ามนุษย์โดยบุคคลในครอบครัว (ผู้ปกครองนำลูกไปค้าประเวณี) ซึ่งเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงมาจากปัญหาความรุนแรงและความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่อาจสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว ปัญหาด้านจริยธรรมภายในชุมชน สังคม และอาจเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากผู้คนหลายช่วงวัยภายในครอบครัว เป็นต้น เนื่องจากปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่มาจากหลากหลายมิติที่ทับซ้อนกันอยู่ปัญหาสังคมต่าง ๆ ไม่ได้เกิดจากปัญหาส่วนตัวของเด็ก ผู้หญิง คนชรา คนพิการ คนขอทาน คนไร้บ้าน แต่มีที่มาจากความสัมพันธ์ภายใต้โครงสร้างนี้ ดังนั้น จึงต้องมีการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญที่เชื่อมโยงกันของปัญหาต่าง ๆ

๒. การดำเนินงานตามนโยบายเชิงบูรณาการหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง

ระบบการทำงานของภาครัฐ โครงสร้างระบบราชการ ในบางครั้งไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานอย่างบูรณาการ เป็นการแยกกันทำงานไม่สามารถทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นได้ เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ข้อจำกัดด้านบุคลากร ข้อจำกัดด้านการวางแผนงานที่ขาดความสอดคล้องกัน เป็นต้น หากมีการบูรณาการในระดับนโยบายให้แต่ละกรมในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งมีพันธกิจต่อกลุ่มคนที่หลากหลายแตกต่างกันเข้าด้วยกัน เชื่อมโยงกัน และสามารถดำเนินการร่วมกันได้ ซึ่งจะส่งผลให้มีการบูรณาการในหน้าที่การทำงานซึ่งกันและกันทั้งในด้านงบประมาณ บุคลากร และการดำเนินงานตามแผนงาน

๓. การดำเนินงานนโยบายความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนด้านที่พักพิงผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

ประเด็นเรื่องอิสระในการดำรงชีวิตอยู่ในที่พักพิงผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ (Shelter) ของรัฐมีข้อจำกัด เช่น กรณีแรงงานต่างชาติ ซึ่งอาจเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ด้วยความสมัครใจหรือไม่สมัครใจ ซึ่งสาเหตุที่มาอยู่ประเทศไทยก็เพราะต้องการทำงาน และต้องการรายได้ ดังนั้น เมื่ออยู่ระหว่างการดำเนินคดีจึงพบว่ามีส่วนหนึ่งย้ายไปอยู่ Shelter ของเอกชน เนื่องจากมีอิสระในการออกไปหางานทำมากกว่า รวมถึง Shelter ของเอกชนจะมีการร่วมมือกันกับนายจ้าง เอกชนมองว่าตนมีศักยภาพที่จะดูแลคนเหล่านี้ได้ จึงส่งไปทำงานกับนายจ้าง แต่ไม่ใช่การฝึกอาชีพ ซึ่งค่าจ้างเป็นสิ่งที่ผู้เสียหายต้องการ เนื่องจากเขายังต้องเลี้ยงดูครอบครัวที่ประเทศของเขา ประกอบกับผู้เสียหายมองว่า กฎระเบียบของภาครัฐบังคับจิตใจเขา จึงต้องการออกไปอยู่ที่ Shelter เอกชน (ที่มีทั้งจดทะเบียนอย่างถูกต้องและไม่ถูกต้อง) แม้ว่าจะมีตัวกฎหมายออกมาว่าผู้เสียหายสามารถออกไปทำงานข้างนอกได้ชั่วคราวแต่พอถึงแนวปฏิบัติจริงยังไม่มีวิธีการดำเนินการที่ชัดเจนจึงทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถออกไปไหนได้

ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีนโยบายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชน (NGOs) และองค์กรเอกชน ในการบริหารจัดการ Shelter ให้เป็นไปตามกฎหมายและได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประสบเหตุ โดยส่วนใหญ่ Shelter ในต่างประเทศมักมีการให้ภาคประชาสังคมหรือเอกชนเข้าไปดำเนินการ

๔. นโยบายการแก้ปัญหาของเด็กเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้วยการเสริมพลัง

ภาพรวมของการดำเนินงานตามนโยบายยังมองว่าปัญหาเกี่ยวกับผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุ เป็นเพียงแค่ปัญหาระดับปัจเจกยังขาดการเชื่อมโยงไปสู่การเป็นปัญหาในระดับโครงสร้างสังคม ตลอดจนนโยบายยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิง เด็ก คนชรา เป็นผู้ที่จะต้องได้รับการเยียวยาต้องเข้าถึงความเท่าเทียมต้องได้รับการช่วยเหลือแต่สิ่งที่หายไป คือ ขาดการมอบอำนาจและการเสริมพลัง (Empowerment) ให้ผู้หญิง เด็ก คนชรา ให้คนเหล่านี้ได้เห็นถึงศักยภาพของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมและมีอำนาจในกิจการทางสังคม

นอกจากนี้ การให้ความสำคัญต่อเด็กและเยาวชนนั้น ที่ผ่านมากิจกรรมส่วนใหญ่ยังคงมุ่งไปที่กลุ่มเด็กในระบบโรงเรียน และสภาเด็กของแต่ละพื้นที่ แต่ยังขาดนโยบายในการส่งเสริมศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนและนอกเครือข่ายเยาวชน (เช่น สภาเด็ก) ซึ่งเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จัดเป็นกลุ่มที่อยู่ชายขอบทางสังคมและมักขาดโอกาสทางสังคมในด้านต่าง ๆ

๕. การกำหนดแนวทางและความชัดเจนในการแยกขอกทานและคนไร้บ้าน

ควรมีการกำหนดนิยามทางกฎหมายหรือแนวทางและมุมมองระหว่างคนไร้บ้านกับคนขอกทานว่าเป็นบุคคลคนละกลุ่มกัน ถึงแม้คนทั้ง ๒ กลุ่มนี้ จะมีรูปแบบและวิถีชีวิตที่ซ้อนทับและคล้ายคลึงกันอยู่บ้าง แต่บุคคลเหล่านี้ควรถูกแยกออกจากกันเป็นคนละกลุ่ม เนื่องจากจะส่งผลต่อแนวทางในการจัดการและแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไปด้วย และในกลุ่มคนขอกทานก็ยังสามารถแบ่งออกได้หลากหลายประเภทและหลากหลายที่มา เช่นเดียวกับคนไร้บ้านที่มีความหลากหลาย ซึ่งหากในระดับนโยบายยังมีการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาในภาพรวมก็อาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืนได้ เช่น ในกรณีคนไร้บ้านในกลุ่มเด็กและเยาวชนนั้น ในงานวิจัย พบว่า หลายคนมีบ้าน มีที่อยู่อาศัย และมีครอบครัวที่มีฐานะดี แต่ไม่มีความต้องการอยู่อาศัยในบ้านของตน กลับอยากออกมาใช้ชีวิตข้างถนน เนื่องจากปัญหาในครอบครัว หรือปัญหาทางการเรียนรู้อันในช่วงชีวิตที่ผ่านมา (ซึ่งสะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้าง) ซึ่งอาจมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างจากคนไร้บ้านที่มีฐานะยากจนไร้ที่อยู่อาศัย ไร้ที่พึ่งพิง รวมทั้ง ภาครัฐควรมีการทำความเข้าใจต่อคนในสังคมอย่างแพร่หลาย ถึงความแตกต่างของบุคคลทั้ง ๒ กลุ่ม เช่นเดียวกับกรณีของคนขอกทานและวณิพก เป็นต้น

๖. การให้ความสำคัญกับมิติความหลากหลายในสังคมและความหลากหลายทางเพศ

ประเด็นความหลากหลายทางเพศ นั้น ยังไม่มีระบุเป็นปัญหาในกลุ่มประชากรที่หลากหลาย และยังไม่มีการแบ่งกลุ่มบุคคลประเภทต่าง ๆ ออกมา เนื่องจากในปัจจุบันสังคมไม่สามารถตั้งรับการช่วยเหลือการเยียวยาหรือการคุ้มครองความเป็นมนุษย์ของกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศได้ เช่น ในกรณีผู้หญิง ในการกำหนดนโยบายเขียนเกี่ยวกับผู้หญิงในภาพรวมยังขาดการแยกประเภทต่าง ๆ ของผู้หญิงไว้เพราะผู้หญิงมีความเฉพาะและสามารถแบ่งผู้หญิงออกเป็นหลายกลุ่ม ได้แก่ ผู้หญิงที่เป็นนักบวช ผู้หญิงที่เข้าไม่ถึงสิทธิ ผู้หญิงที่เป็นมุสลิมอาศัยอยู่ที่ภาคใต้ ผู้หญิงที่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้หญิงพิการ ผู้หญิงที่เป็นผู้ต้องขัง ผู้หญิงที่รักเพศเดียวกัน เป็นต้น หรือแม้แต่กรณีเด็กและเยาวชน พบว่าเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมระหว่างเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ รวมถึงการให้ความสำคัญกับสถานการณ์เรื่องเพศสภาพและเพศวิถีในสังคมไทยที่มีความเปลี่ยนแปลงไป

๗. การสร้างการยอมรับและความเท่าเทียมของผู้พิการในสังคม

ที่ผ่านมาภาครัฐให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านอารยสถาปัตย์ให้กับกลุ่มผู้พิการ ซึ่งเป็นการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มผู้พิการในการดำรงชีวิตประจำวัน ประกอบกับมีการจัดสวัสดิการด้านเบี้ยยังชีพให้กับคนพิการมาแล้วนั้น ในอันดับต่อไปภาครัฐควรมีการรณรงค์และสร้างการยอมรับ โดยชี้ให้เห็นถึงความเท่าเทียมของผู้พิการในสังคม โดยชี้ให้เห็นว่าคนพิการก็เป็นพลเมืองของประเทศที่มีศักยภาพเช่นเดียวกับประชาชนที่มีร่างกายปกติ โดยภาครัฐต้องรณรงค์เปลี่ยนแปลงวิธีคิดและมุมมองของคนในสังคมที่มีต่อคนพิการ

๘. การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของคน ๓ ช่วงวัย ภายในครอบครัว

ควรมีส่งเสริมนโยบายที่เกี่ยวกับการรณรงค์การสานสัมพันธ์บุคคลในครอบครัว ใน ๓ ช่วงวัย คือ เด็กและเยาวชน วัยกลางคน วันชรา ให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงความสัมพันธ์ภายใต้บทบาทของตนเองภายในครอบครัวได้อย่างเข้มแข็งและมั่นคง นอกจากนี้ เมื่อกล่าวถึงครอบครัวมักจะเน้นไปที่ครอบครัวที่มีพ่อแม่ลูกแต่ในความเป็นจริงเด็กบางคนจะถูกตีตราจากญาติและบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัว ซึ่งไม่ถูกรวมนำมาพิจารณาในโครงการเสริมสร้างความเข้าใจ เช่นในกรณีท้องไม่พร้อม ในหลายกรณี พบว่า บุคคลในครอบครัว และสมาชิกในชุมชน ได้ตีตราเด็กที่ท้องไม่พร้อมสูงมาก

๙. นโยบายด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคประชาชน

ควรมีการกำหนดนโยบายด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกอย่างครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์นโยบายของของกระทรวงฯ และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการดำเนินงานของกระทรวงอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากกระทรวงฯ มีการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหลากหลายหน่วยงาน จึงอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่อการรับรู้เชิงนโยบายและการปฏิบัติของกลุ่มประชาชนได้ การดำเนินงานตามกระบวนการประชาสัมพันธ์อย่างถูกต้องโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ช่องทางการสื่อสารอย่างหลากหลาย จะสามารถช่วยให้ประชาชนเกิดความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงฯ ได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ซึ่งการรับรู้การดำเนินงานตามนโยบาย จะส่งผลต่อความพึงพอใจโดยรวมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

บทที่ ๗ สรุปการประเมินผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ๔ ตอน คือ ๑) การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ๒) การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ จากตัวอย่างประชาชนทั่วประเทศเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ๓) การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาจากตัวอย่างบุคลากร ๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกับการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะต่อการกำหนดนโยบายและดำเนินงานตามนโยบายในปีต่อไป โดยสามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ ๔ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก

๑. นโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

- ๑) นโยบายมีความครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากนโยบายพันธกิจมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาตามกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม
- ๒) นโยบายเร่งด่วนมีความสอดคล้องกับประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และเป็นไปตามพันธกิจตามกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่กำหนด
- ๓) การกำหนดนโยบายเชิงประเด็นตามกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก
- ๔) แผนเชิงปฏิบัติการส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนและนโยบายตามพันธกิจ และกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นไปตามกรอบที่นโยบายกำหนดไว้

๒. กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

- ๑) การสร้างเครือข่ายและสายสัมพันธ์
การดำเนินงานของทุกพื้นที่เป็นการดำเนินงานในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ กระทรวงฯ ไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างโดดเดี่ยว เนื่องจากนโยบายของกระทรวงฯ ในทุกด้านจัดเป็นนโยบายในระดับมหภาค (Macro policy) และมีความเชื่อมโยงกันในทุกมิติทั้งในมิติเชิงประเด็น และมิติเชิงพื้นที่
- ๒) บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน
เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รับคำชมเชยและชื่นชมจากกลุ่มเป้าหมายและเครือข่ายเป็นอย่างยิ่ง โดยการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานมีลักษณะการดำเนินงานในรูปแบบของ “พี่เลี้ยง” ที่คอยให้คำแนะนำคำปรึกษาแก่ผู้นำเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ ในการเสนอขอโครงการหรือกิจกรรมที่ชมรม องค์กรเครือข่ายมีความต้องการ

ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่านอกจากการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงาน จะดำเนินงานตามภาระงานของตนเองแล้ว ส่วนใหญ่ยังดำเนินงานอย่างมี “จิตสาธารณะ” นอกจากนี้ กลุ่มเครือข่ายส่วนใหญ่ในทุกจังหวัดพื้นที่ ๑๐ แห่ง เห็นว่าจำนวนเจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ยังมีจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภาระงานและความรับผิดชอบที่มีมากขึ้น ประกอบกับยังขาดบุคลากรในพื้นที่ระดับอำเภอ บางครั้งจึงทำให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกท้องถิ่น

๓) แนวปฏิบัติและเทคนิคการดำเนินงาน

(๑) รูปแบบการปฏิบัติงานกับภาคประชาสังคมและภาคประชาชน

รูปแบบการปฏิบัติงานจึงเกิดขึ้นในลักษณะของเครือข่ายและการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน หลากหลาย และเกินกว่าความรับผิดชอบขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยเฉพาะ ทั้งนี้ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นั้น ส่วนใหญ่เป็นเครือข่ายแนวนอน (Horizontal network) โดยเครือข่ายลักษณะนี้มองว่าสภาพของสมาชิกในเครือข่ายมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน

(๒) เทคนิคการจัดทำเอกสารเสนอขอโครงการ และกิจกรรมโดยภาคประชาชน

เครือข่ายที่ทำงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐส่วนใหญ่ ประสบปัญหาความไม่เข้าใจในด้านเทคนิควิธีหรือระเบียบราชการที่ถูกต้อง จึงทำให้การขออนุมัติโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มาจากภาคประชาชนหรือเครือข่ายผิดแบบแผนหรือไม่เป็นไปตามระเบียบราชการ

๓. การบรรลุวัตถุประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ใช้ประโยชน์

๑) การประเมินประสิทธิผลเป็นการประเมินถึงผลลัพธ์เชิงคุณภาพ

(๑) การดำเนินงานมีความครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการ นอกจากนี้ เครือข่ายทุกเครือข่ายในทุกพื้นที่ มีการรับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีการปรับนโยบาย จากปี ๒๕๕๘ ในเรื่อง “๗ เร่งด่วน ๔ พัฒนา ๙ พันธกิจ” ไปสู่นโยบายในปี ๒๕๕๙ ในเรื่อง “๘ เร่งด่วน ๕ พัฒนา ๑๑ พันธกิจ”

(๒) มีการกำหนดประเด็นเชิงพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันของแต่ละพื้นที่ แต่อาจยังขาดการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับพื้นที่ในเชิงลึก เช่น ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน

(๓) ประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามนโยบายเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดเฉพาะของนโยบายแต่ละประเด็นซึ่งแยกจากกัน โดยยังขาดการบูรณาการ

๒) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๑) สามารถตอบสนองความพึงพอใจของเครือข่ายหรือกลุ่มเป้าหมายของนโยบายได้ทุกกลุ่ม โดยเครือข่ายส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อตัวนโยบายเป็นอย่างยิ่ง แต่เห็นว่านโยบายดังกล่าวยังขาดความครอบคลุมเชิงพื้นที่ และครอบคลุมเครือข่ายทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

(๒) ผู้ปฏิบัติงานเห็นว่านโยบายมีความยืดหยุ่นและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถบูรณาการนโยบายในเชิงพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากนโยบายในปี ๒๕๕๙ นั้น มีลักษณะต่อยอด ขยายผล และมีความสอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจในปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

๔. ข้อเสนอแนะต่อนโยบายและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

๑) การสร้างศักยภาพเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสร้างศักยภาพให้เครือข่ายอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลการศึกษาในพื้นที่ พบว่า กลไกการทำงานที่สำคัญของการขับเคลื่อนนโยบายในระดับพื้นที่ คือ การอาศัยเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม ดังนั้น ประสิทธิภาพของการทำงานจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกของเครือข่ายที่เข้ามาทำงานร่วมกันต้องมีศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการผลักดันนโยบายไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย เช่น ศักยภาพด้านการดำเนินงาน ศักยภาพด้านการสร้างสัมพันธภาพระหว่างเครือข่าย ศักยภาพด้านการสื่อสาร ศักยภาพด้านการสร้างการมีส่วนร่วม การดำเนินงานตามระเบียบราชการ เป็นต้น

๒) การกำหนดนโยบายและงบประมาณที่สอดคล้องในระดับพื้นที่

ผลการศึกษาในพื้นที่ พบว่า ในแต่ละพื้นที่มีสถานการณ์ของปัญหาหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายที่แตกต่างกัน เช่น จังหวัดกาญจนบุรี มีสถานการณ์ท้องไม่พร้อมของเด็กและเยาวชนเพิ่มมากขึ้น จังหวัดสิงห์บุรี มีสถานการณ์ผู้สูงอายุเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ จังหวัดนราธิวาส ได้รับความกระทบจากความไม่สงบ รวมถึงเรื่องความรู้สึกไม่เท่าเทียมกันของเยาวชนในพื้นที่และเยาวชนในพื้นที่อื่น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายในระดับพื้นที่จึงมีความสำคัญในการจัดการปัญหาเร่งด่วน ซึ่งมีระดับความรุนแรงของปัญหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณจึงควรมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและระดับความรุนแรงของแต่ละพื้นที่ด้วยเช่นกัน

๓) การดำเนินโครงการ กิจกรรม ตามนโยบายทุกด้านอย่างบูรณาการ

เนื่องจากที่ผ่านมา จากผลการศึกษา พบว่า โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งถูกจัดขึ้นในระดับพื้นที่นั้น เป็นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบต่อนโยบายด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ และมักมีข้อคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างว่างบประมาณมีจำนวนจำกัดสำหรับการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ดังนั้น หากมีการบูรณาการโครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับนโยบายอย่างหลากหลายร่วมกัน จะสามารถแก้ไขปัญหาความไม่เพียงพอของงบประมาณได้ในระดับหนึ่ง เช่น ในกรณีการจัดกิจกรรมด้านครอบครัว กิจกรรมด้านสตรี และกิจกรรมด้านเด็กและเยาวชน โดยควรรวมกิจกรรมสำหรับกลุ่มเป้าหมายทั้ง ๓ กลุ่ม เข้าด้วยกันเป็นหนึ่งกิจกรรมที่สนองตอบเป้าหมายทั้งสามด้าน โดยนำงบประมาณจากทั้งสามด้านมาจัดกิจกรรมพร้อมกันในคราวเดียว จะสามารถเอื้ออำนวยให้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ด้วยกันได้

นอกจากนี้ ในด้านเป้าหมายการดำเนินงานจะทำให้เครือข่ายและผู้เข้าร่วมโครงการ กิจกรรม จะสามารถสังเกตเห็นถึงความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์ และเชื่อมโยงกันของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายอย่างเป็นองค์รวมว่าทุกสถานการณ์ทางสังคมมีความเชื่อมโยงกัน เป็นสาเหตุ

และ/ หรือเป็นผลกระทบซึ่งกันและกัน เช่น ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่งผลให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาท้องไม่พร้อม และปัญหาทะเลาะวิวาท เป็นต้น

๔) การดำเนินโครงการและกิจกรรมในเชิงป้องกัน (Proactive plan)

การดำเนินโครงการและกิจกรรมในเชิงป้องกันนั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ๕ ขั้นตอนด้วยกัน คือ ขั้นตอนที่ ๑ การคาดการณ์หรือพยากรณ์ปรากฏการณ์ (Predict) ขั้นตอนที่ ๒ มีลักษณะการดำเนินการล่วงหน้า (Prevent) ขั้นตอนที่ ๓ มีการวางแผน (Plan) ขั้นตอนที่ ๔ การสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Participation) ขั้นตอนที่ ๕ การดำเนินการตามแผน (Perform) ซึ่งการดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมในเชิงป้องกัน เป็นความพยายามที่จะป้องกันภาวะคุกคามหรือปัญหาที่ถูกคาดเดาว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

๕) การพัฒนานโยบายสาธารณะภาคประชาชนระดับพื้นที่ ที่มีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง

ในการดำเนินงานเชิงพื้นที่หากสามารถขยายผลของนโยบายเร่งด่วน และนโยบายพันธกิจจากนโยบายของภาครัฐ นำไปสู่การกำหนดนโยบายสาธารณะภาคประชาชนในระดับพื้นที่อย่างควบคู่กัน โดยให้ทุกคนทุกเครือข่ายในพื้นที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมต่อนโยบายในการกำหนดประเด็นต่าง ๆ ที่สมาชิกของชุมชนหรือสมาชิกของเครือข่ายเห็นพ้องต้องกันว่าประเด็นนั้น ๆ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อพื้นที่ของตนเอง ควรมีการขยายผลและสนับสนุนการดำเนินงานในลักษณะนโยบายสาธารณะภาคประชาชนระดับพื้นที่ ซึ่งเป็นสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชน เช่น จากผลการศึกษาในกรณีพื้นที่จังหวัดลำปาง ที่กลุ่มองค์กร เครือข่ายต่าง ๆ เข้ามาทำข้อตกลงร่วมกัน ในประเด็นผู้สูงอายุ ประเด็นท้องไม่พร้อม เป็นต้น เนื่องจากกระบวนการนโยบายสาธารณะเชิงพื้นที่ จะสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยชุมชนหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเอง และเป็นนโยบายของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชนเอง

ดังนั้น นโยบายสาธารณะระดับพื้นที่ จึงเป็นแนวทางของการดำเนินกิจกรรม การกระทำ หรือการเลือกตั้งตัดสินใจของชุมชน ซึ่งชุมชนได้ทำการตัดสินใจและกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อชี้้นำให้กิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการวางแผน การจัดทำโครงการ วิธีการบริหารหรือกระบวนการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และความต้องการของประชาชน ผู้ใช้บริการในแต่ละเรื่องในภายในชุมชนหรือระดับพื้นที่

ตอนที่ ๒ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายเร่งด่วนและนโยบายพันธกิจ

การดำเนินงานตามโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามนโยบายเร่งด่วน และนโยบายพันธกิจ ระยะที่ ๓ นี้ การดำเนินงานประเมินผลโดยใช้การเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายมา ด้วยการประเมินความพึงพอใจของประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน ๓,๐๐๐ คน จากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐ จังหวัด คือ เชียงใหม่ ปทุมธานี พิษณุโลก ราชบุรี ตราด อุตรธานี นครราชสีมา สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑,๘๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๐ มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๒๕ ปี จำนวน ๖๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน ๑,๖๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๐ จบการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๑,๐๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๐ ส่วนใหญ่เป็นนิสิต/ นักศึกษา/ นักเรียน จำนวน ๖๑๗ คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๐ ทั้งนี้ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เดือนละ ๙,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙๐ โดยส่วนใหญ่ไม่เข้าข่ายหรือไม่ถึงเกณฑ์รับเบี้ยยังชีพ จำนวน ๒,๖๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๒๐

กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยมีการรับรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ มุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกัน จำนวน ๗๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๐ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ บริหารจัดการและบูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขประชาชน จำนวน ๑,๔๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๐

โดยกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มากที่สุดใน เรื่อง การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมและบริการสังคม จำนวน ๒๐๓๒ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๐ ในทางตรงกันข้าม ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่มีการรับรู้บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มากที่สุดใน เรื่อง การพัฒนาพื้นที่รองรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม เช่น คนจน คนขอทาน คนไร้บ้าน จำนวน ๑,๐๑๗ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙๐

ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัญหาในสังคมไทยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว จำนวน ๑,๙๕๖ คน เมื่อเทียบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๒๐

โดยสามารถสรุปผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ระยะเวลาที่ ๓ ในส่วนของการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายเร่งด่วน และนโยบายพันธกิจ ดังนี้

๑) นโยบายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ มากที่สุด เรื่อง การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ทั้งในระดับชาติและระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๓) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๒) นโยบายการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย คนพิการและผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การดำเนินโครงการบ้านมั่นคงชุมชนแออัด (พอช.) บ้านเอื้ออาทร และบ้านยั่งยืน (บ้านการเคหะ) (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๑) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๓) นโยบายการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ มากที่สุด เรื่อง เสริมสร้างการดูแลผู้สูงอายุ ด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนและท้องถิ่นให้สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๖) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๔) นโยบายการแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การประสานความร่วมมือ กำหนดแนวปฏิบัติ ในการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว เท่ากับ การจัดกิจกรรมรณรงค์และ ประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๑) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๕) นโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การสนับสนุนเงินอุดหนุนการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในครอบครัวที่ยากจนให้ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๙) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๖) นโยบายการเข้าถึงบริการสังคมของคนพิการ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การออกบัตรประจำตัว และเบี้ยยังชีพคนพิการ (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๘) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๗) นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาคันไรที่ฟุ้งและคนขอทาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การจัดระเบียบขอทาน ส่งเสริมแนวคิด “ให้ทานถูกวิธี ลดวิถีการขอทาน” (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๖) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนในประเด็นอื่น ๆ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

๘) นโยบายการเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ช่วยเหลือสังคม กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคม (OSCC ๑๓๐๐) เท่ากับ การประสานงานและการส่งต่อความช่วยเหลือระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๖) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ในด้านความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยโครงการที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ การป้องกันและแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์ (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๓) ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม โครงการที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ โครงการพัฒนาศักยภาพนักร้องและนักดนตรีตาบอดใน ที่สาธารณะ (โครงการจากถนนสู่ดวงดาว) (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๙)

ตอนที่ ๓ การสำรวจความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนา

การประเมินผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามนโยบาย ๕ ปฏิรูป พัฒนา ดำเนินงานประเมินผลโดยใช้การเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสังกัดกระทรวง ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน ๔๐๐ ตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๓๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘๐ โดยส่วนมากมีอายุระหว่าง ๕๑ - ๕๕ ปี จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๒๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๐ คน ส่วนใหญ่มีอายุงานใน

สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๒๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๐ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า ๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๘๑คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๕๐ โดยในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค จำนวน ๓๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๖๐ และจากเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง จำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔

สำหรับความพึงพอใจต่อนโยบายปฏิรูปและพัฒนาของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

๑) ด้านการพัฒนาบุคลากร การดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การพัฒนาศักยภาพโดยกำหนดหลักสูตรในการพัฒนาสมรรถนะและทักษะเฉพาะทาง เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและเป็นมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๓) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒) ด้านการพัฒนางานองค์กร แนวทางการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง ยกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานในพื้นที่ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒.๓ ด้านการพัฒนาระบบและกระบวนการทำงาน การดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์ และการปฏิบัติการข่าวสาร โดยให้มีการบูรณาการข้อมูลข่าวสารในกระทรวงฯ เพื่อการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นของประชาชน **เท่ากันกับ** เรื่อง การบริหารงบประมาณของแต่ละหน่วยงานมีความคุ้มค่า โปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒.๔ ด้านการพัฒนากฎหมายด้านสังคม การดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การผลักดันและจัดทำร่างกฎหมายด้านสังคมในประเด็นต่าง ๆ เช่น พรบ. ควบคุมการขอลาน พรบ. คุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

๒.๕ ด้านการจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากร การดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุด เรื่อง การสนับสนุนให้บุคลากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๔๕) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้ สำหรับการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด คือ เรื่อง การจัดสวัสดิการสำหรับบุคลากรเพื่อการปฏิบัติราชการ เช่น ที่อยู่อาศัย บ้านพักรับรอง ห้องพยาบาล การจัดรถรับ-ส่ง สถานที่ออกกำลังกาย เจ้าหน้าที่สินค้าราคาถูก ความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย ๓.๒๑) และรองลงมา คือ เรื่อง ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานอย่างถูกต้อง เท่าเทียม และเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย ๓.๒๘) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ส่วนความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความผูกพันต่อหน่วยงาน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยเห็นว่าพร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมฯ ก้าวหน้า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด อย่างไรก็ตามในทางตรงกันข้าม มีความพึงพอใจต่ำสุด เรื่อง เห็นว่าหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ มีความทัดเทียมกับองค์กรอื่นในระดับเดียวกัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๐)

ตอนที่ ๔ การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๑. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานตามนโยบาย

- ๑.๑ การกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในเชิงโครงสร้าง
- ๑.๒ การดำเนินงานตามนโยบายเชิงบูรณาการหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๓ การดำเนินงานนโยบายความร่วมมือกับองค์กรภาคเอกชนด้านที่พึงพิงผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์
- ๑.๔ นโยบายการแก้ปัญหาของเด็กเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้วยการเสริมพลัง (Empowerments)
- ๑.๕ การกำหนดแนวทางและความชัดเจนในการแยกขงทานและคนไร้บ้าน
- ๑.๖ การให้ความสำคัญกับมิติความหลากหลายในสังคมและความหลากหลายทางเพศ (Diversity Lens)
- ๑.๗ การสร้างการยอมรับและความเท่าเทียมของผู้พิการในสังคม
- ๑.๘ การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของคน ๓ ช่วงวัย ภายในครอบครัว
- ๑.๙ นโยบายด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ภาคประชาชน

๒. ข้อเสนอแนะต่อการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย

- ๒.๑ ควรมีการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรายโครงการว่าแต่ละโครงการสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ระดับใด
- ๒.๒ ควรมีการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยใช้การประเมินผลการดำเนินงานตามกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เช่น นโยบายด้านเด็กและเยาวชน ควรประเมินเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนเท่านั้น นโยบายด้านผู้สูงอายุ ควรประเมินเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น